

ΚΕΜΕΡΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ. ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΜΑΙΟΣ
2011
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θεωρώ υποχρέωση μου να ευχαριστήσω τον επιβλεποντα καθηγητή κ. Αλεξόπουλο Ανδρέα για την πολύτιμη βοήθεια του στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω και όλους τους καθηγητές της Σχολής που είχα την τύχη να συναντήσω μέσα στις διδακτικές αίθουσες στην πορεία μου μεχρι εδώ. Είναι μεγάλη χαρα ότι με τους περισσότερους εκτος από την σχέση Καθηγητή-φοιτητή μας δόθηκε η ευκαιρία να αναλύσουμε απόψεις-πρατάσεις που αφορούν τους Ο.Τ.Α και δεν σας κρύβω ότι πολλα από αυτά τα έκανα πράξη και στην καθημερινότητα της εργασίας μου. Πρέπει επίσης να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους στους Ο.Τ.Α που απευθυνθήκα για την βοήθεια που μου πρόσφεραν με το να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο της έρευνας και βγάλαμε χρήσιμα συμπεράσματα. Ένα μεγάλο εωχαριστώ επίσης και στην προϊστάμενη της γραμματείας της σχολής κα Ζησιμοπούλου Ελένη για την βοήθεια της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	3
Συντομογραφίες.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6

ΜΕΡΟΣ Α΄ : Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1.1.: Η μετάβαση από τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα στον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό.....	9
1.2.: Η αδυναμία εφαρμογής των Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.....	10
1.3.: Οι σημαντικότερες αιτίες μη ολοκλήρωσης των Τ.Α.Π.....	11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

2.1.: Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	13
2.2.: Σκοποί των τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	13
2.3.: Κύρια χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	15
2.4.: Μεθοδολογία εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης των Ε.Π.....	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΥΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ. ΟΡΓΑΝΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΝΧΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΩΝ Ε.Π

3.1.: Κατάρτιση και εκτέλεση των Ε.Π.....	24
3.2.: Τα όργανα κατάρτισης του Ε.Π.....	24
3.3.: Εμπλεκόμενοι Φορείς.....	25
3.4.: Διαδικασία κατάρτισης του Ε.Π.....	26
3.5.: Χρόνος κατάρτισης των Ε.Π.....	29
3.6.: Περιοχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Ε.Π των Ο.Τ.Α α΄ βαθμού σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο.....	29
3.7.: Τα επιχειρησιακά Προγράμματα στην Ελλάδα.....	41

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1.:Ερευνά πεδίου σε Ο.Τ.Α της χώρας.....	43
4.2.:Συμπεράσματα – Προτάσεις.....	56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	62

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Δ.Κ.Κ.	Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
Δ.Σ.	Δημοτικό Συμβούλιο
ΕΕΤΑΑ	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΚΕΔΚΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΤΑΠ	Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα
ΤΕΔΚ	Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΥΠΕΣΔΔΑ	Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης
Τ.Α	Τοπική Αυτοδιοίκησης
Ο.Ε.Υ	Οργανισμός Εσωτερικών Υπηρεσιών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία γίνεται στα πλαίσια των σπουδών μου στο Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας, στο τελικό στάδιο ολοκλήρωσης των σπουδών μου. Η εργασία ανατέθηκε από τον επιβλέπων καθηγητή κ. Αλεξόπουλο Ανδρέα

Κατά την συλλογή των πληροφοριών αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας, προέκυψαν απορίες και προβλήματα για τα οποία απευθύνθηκα στον επιβλέπων καθηγητή. Για την συγκέντρωση των πληροφοριών χρησιμοποιήθηκε υλικό από τη βιβλιοθήκη του τμήματος από υλικό που μου έδωσε ο καθηγητής μου, από υλικό της Ε.Ε.Τ.Α.Α καθώς και από το διαδίκτυο.

Η πτυχιακή έχει ως θέμα τα επιχειρησιακά προγράμματα στους Ο.Τ.Α στον Ελληνικό χώρο από την περίοδο υποχρεωτικής εφαρμογής τους.

Το κύριο βάρος του ρόλου της αυτοδιοίκησης μέχρι πρότινος συνδέονταν με τις παραδοσιακές αρμοδιότητες όπως το δημοτολόγιο, τις βασικές εξυπηρετήσεις προς τους πολίτες (καθαριότητα, οδοποιία, ύδρευση-αποχέτευση, διαμόρφωση των κοινόχρηστων χώρων) και ορισμένες τοπικές κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες. Ωστόσο, οι βασικές επιλογές του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης κινούνται σε ένα νέο πολιτικό φάσμα κυρίως αυτό της προώθησης της «τοπικής ανάπτυξης» μέσα από ορισμένες δομές.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού της οργάνωσης και της λειτουργίας της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, με σκοπό την δημιουργία μόνιμων δομών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της δράσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για πρώτη φορά θεσπίστηκε η έννοια του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού που έρχεται να συντονίσει τις δράσεις για την τοπική ανάπτυξη.

Η σύνταξη Επιχειρησιακού Προγραμματισμού από τους ΟΤΑ αξίζει να επισημανθεί πως έχει απώτερη επιδίωξη την εισαγωγή εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση που περιλαμβάνει κατά βάση τους Δήμους και τις Κοινότητες με τις απαραίτητες προϋποθέσεις.

Ουσιώδη ρόλο λοιπόν, καλούνται να διαδραματίσουν οι ΟΤΑ μέσω της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων αυτών, βασιζόμενοι στο ανθρώπινο δυναμικό με τις αντίστοιχες εσωτερικές λειτουργίες. Οφείλουν συγκεκριμένα να αποτελέσουν μια σταθερή εσωτερική λειτουργία και διαδικασία στην οποία θα συμμετέχουν σε όλες τις φάσεις του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού.

Επιπλέον η τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και οι θεσμοί για την ανάθεση του προγράμματος και η κοινωνική συμμετοχή, θα πρέπει να έρθουν σε αρμονία με θεσμοθετημένους κανόνες που διέπουν την εθνική πολιτική. Αυτή κατέχει τον πρώτο ρόλο που αποτελεί κινητήριο άξονα ανάπτυξης ο οποίος δίνει τις βασικές κατευθύνσεις προκειμένου να επέλθει μια ισορροπία. Αφού αναμφισβήτητα η επιμέρους ανάπτυξη των φορέων και του γενικότερου βιοτικού επιπέδου αποτελεί δείκτη ευρύτερης ανάπτυξης.

Σταχυολογώντας όλα τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης και γι' αυτό κρίνεται επιτακτική η ευρεία μελέτη τους.

Η έκταση και η πολυμορφία του έργου των ΟΤΑ δεν είναι δυνατό να αντιμετωπισθεί με επιτυχία χωρίς την ύπαρξη ενός σχεδίου δράσης. Η νέα έννοια λοιπόν του Επιχειρησιακού προγραμματισμού εισάγεται στην ζωή των ΟΤΑ, με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Οι διαδικασίες προγραμματισμού συμπεριλαμβανομένου και του οικονομικού, αποτελούν πλέον θεσμική υποχρέωση, υποχρεωτική από την δημοτική περίοδο 2007-2010.

Βέβαια η θεσμική υποχρέωση, εάν μείνει στο επίπεδο της υποχρέωσης και δεν κατανοηθεί ως εργαλείο και εάν δεν δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ουσιαστικής λειτουργίας ενός Επιχειρησιακού Προγραμματισμού, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να καταλήξει σε «πρόβλημα» για την λειτουργία του Δήμου.

Θεμέλιο συστατικό στοιχείο ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι τα μέσα τα οποία πρέπει να κινητοποιηθούν και να αξιοποιηθούν τα οποία είναι η ενημέρωση, η πληροφόρηση, η ευαισθητοποίηση, η ενεργοποίηση καθώς και η κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού.

Επιπροσθέτως σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συντελεί ενεργά στην εξέλιξη του η ύπαρξη κατάλληλων δομών που θα προασπίσουν την τοπική ανάπτυξη μέσω διαδικασιών μακροπρόθεσμου σχεδιασμού με βάση το δημοκρατικό προγραμματισμό.

Γίνεται φανερή συνεπώς η επιτακτική ανάγκη οι ΟΤΑ να προσαρμοστούν ανάλογα κυρίως μέσω εσωτερικών λειτουργιών σύμφωνα πάντα με το θεσμικό πλαίσιο ώστε να είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν αυτή την νέα πρόκληση.

Λαμβάνοντας υπόψη μας τα ανωτέρω στοιχεία τέθηκε ως αντικείμενο του ενδιαφέροντος μας ο Επιχειρησιακός Προγραμματισμός που αυτό το διάστημα κατέχει κυρίαρχο ρόλο στην αυτοδιοίκηση.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία επιχειρείται ως στόχος της ερευνάς μας η παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού καθώς και ανάλυση του.

Ως επίκεντρο θέτει τους πρωτοβάθμιους Οργανισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης .

Η θεμελίωση των θέσεων μας, που αναπτύσσονται στην μελέτη, δεν θα ήταν επαρκής εάν δεν συνοδεύονταν εκτός από το θεωρητικό πλαίσιο και από την διενέργεια έρευνας πεδίου καθώς και την αναλυτική προσέγγιση όλων των επιμέρους πτυχών για το συγκεκριμένο θέμα.

Η παρούσα μελέτη είναι διαρθρωμένη σε δυο μέρη με επιμέρους κεφάλαια.

Στο πρώτο μέρος επιχειρείται να αναδειχθεί ο Επιχειρησιακός Προγραμματισμός των ΟΤΑ μέσω των χαρακτηριστικών του. Επιπλέον προσδιορίζεται η επιτακτική ανάγκη των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων λόγω της μη ορθής εφαρμογής των προκάτοχων τους, των Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων. Αναλύουμε το θεσμό των Προγραμμάτων και όλες τις παραμέτρους που αφορούν αυτά έτσι ώστε να έχουμε μια πλήρη εικόνα και πληροφόρηση γύρω από το θέμα που θα διαπραγματευτούμε.

Στο δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στην μελέτη και παρουσίαση συμπερασμάτων από ίδια έρευνα που διεξήχθη σε Ο.Τ.Α της χώρας.

Τέλος, μέσω της μελέτης μας καταλήγουμε σε κάποια ουσιώδη συμπεράσματα όπου μας βοηθούν να κατανοήσουμε βαθύτερα τις έννοιες που περικλείει το υπό διαπραγμάτευση θέμα και να κάνουμε εμπειριστατωμένα τις δικές μας προτάσεις .

ΜΕΡΟΣ Α΄ : Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1.1.: Η μετάβαση από τα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα στον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό

Ο τοπικός αναπτυξιακός προγραμματισμός αποτελεί μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες μιας οργανωμένης τοπικής κοινωνίας και είναι το αποτελεσματικότερο εργαλείο μιας δημοτικής αρχής , που σχεδιάζει τις δημοτικές πολιτικές της σε μεσοχρόνιο ορίζοντα.

Οι πρώτες ενδείξεις για την ανάπτυξη μιας προγραμματικής κουλτούρας στην τοπική αυτοδιοίκηση εντοπίζονται στους θεσμούς των Αναπτυξιακών Συνδέσμων και της Προγραμματικής Σύμβασης (του Ν.1416/1984), καθώς και με τις διατάξεις για τον Δημοκρατικό Προγραμματισμό (του Ν.1622/1986), που περιέχουν το θεσμό του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος(ΤΑΠ).

Οι συγκεκριμένες προτάσεις ενισχύθηκαν από τη χρηματοδότηση της εκπόνησης του ΤΑΠ από το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Α.Π.Τ.Α. 1 & 2) , από την τεχνική υποστήριξη της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, από τις προγραμματικές και διαχειριστικές απαιτήσεις των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (κυρίως του Α΄, Β΄ και του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης).

Δυστυχώς, με ελάχιστες εξαιρέσεις, τα ΤΑΠ έγιναν απλώς μελέτες και όχι ένα κοινωνικοπολιτικό αναπτυξιακό εργαλείο.

Στο νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (Ν.3463/2006), που εισηγήθηκε νομοπαρασκευαστική Επιτροπή του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠΕΣΣΔΑ), με την συμμετοχή εκπροσώπων της ΚΕΔΚΕ, περιλαμβάνεται ως νέος θεσμός το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο ουσιαστικά είναι ταυτόχρονα ένα Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα και ένα Πρόγραμμα Οργάνωσης και Εκσυγχρονισμού των Υπηρεσιών του Δήμου.

Παράλληλα με την νομοθεσία για την τοπική αυτοδιοίκηση , υπάρχει επιπροσθέτως το θεσμικό πλαίσιο του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού (Ν.947/1979, Ν.

1337/1983, Ν. 2508/97, Ν.2742/1999) που συμπληρώνει το κανονιστικό πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού με τις διαστάσεις των παραπάνω.

Οι προαναφερθέντες νομοθετικοί κανόνες λειτουργούν ως «νομιμοποιητική» αφετηρία αφού το περιεχόμενο και η μεθοδολογία εκπόνησης του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος και επομένως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υπερβαίνουν τους νομικούς κανόνες καθώς έχουν βαθύτατα κοινωνικό και πολιτικό περιεχόμενο.

Η τοπική αυτοδιοίκηση επιπλέον σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 και οι σύγχρονες απαιτήσεις των πολιτών για διαφάνεια και κοινωνική συμμετοχή θα πρέπει να εναρμονιστούν με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας όπου περικλείουν αυστηρές προγραμματικές απαιτήσεις σχεδιασμού και εφαρμογής της επόμενης προγραμματικής περιόδου γεγονός το οποίο επιδιώκεται να επιτευχθεί και μέσα από τον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό.

1.2.: Η αδυναμία εφαρμογής των Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Η πρώτη προσπάθεια αναπτυξιακού προγραμματισμού έγινε με τον Ν.1622/1986 που προβλέπει την εκπόνηση του Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος από το δήμο ή τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο με πενταετή διάρκεια.

Το ΤΑΠ είναι ένα σύνολο από τεχνικές, πολιτικές και κοινωνικές διεργασίες εκεί όπου λαμβάνει χώρα το Πρόγραμμα. Συγχρόνως, αποτελεί ένα τοπικό μηχανισμό που περιλαμβάνει τόσο τη φάση της σχεδιοποίησης, του προγραμματισμού όσο και τη φάση της υλοποίησης, αλλά και αυτήν της αξιολόγησης.

Εντούτοις, ο σκοπός των Ε.Π είναι η προώθηση, η προβολή των τοπικών προβλημάτων και ο καθορισμός των μέσων για την επίλυση αυτών.

Ακόμη έχουν ως προτεραιότητα την ενίσχυση της οικονομικής βιωσιμότητας και την βελτίωση της ποιότητας ζωής, ενώ επιπλέον τα Ε.Π καταρτίζονται για την προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης των ΟΤΑ.

Όπως ήδη αναφέρθηκε πρόδρομος των Ε.Π ήταν τα ΤΑΠ όπου λόγω της αναποτελεσματικότητας της υλοποίησης και του σχεδιασμού τους κατέστησαν αναγκαία την εφαρμογή αυτών.

1.3.:Οι σημαντικότερες αιτίες μη ολοκλήρωσης των ΤΑΠ

1) Γραφεία μελετών αναλάμβαναν την δημιουργία και το σχεδιασμό προγραμμάτων μη ανταποκρίνοντας και χωρίς να αντιστοιχίζουν τις υπάρχουσες ανάγκες της εκάστοτε περιοχής σε πραγματικά δεδομένα και καταστάσεις.

Η έλλειψη δημοκρατικού διάλογου, συνεργασίας και συμμετοχικότητας μιας αμφίδρομης σχέσης μεταξύ τοπικών φορέων, κατοίκων, κοινωνικών ομάδων, των τεχνικών και επιστημονικών συμβουλων.

2) Δυσανάλογα ποσά οικονομικών πόρων σε σχέση με τις προϋποθέσεις και απαιτήσεις των ΤΑΠ. Αυτό συνέβη διότι τα ΤΑΠ θεωρήθηκαν από τους φορείς της αυτοδιοίκησης όπου τα πρότειναν και από τους δημοσίους φορείς που τα χρηματοδότησαν, ως απλές τεχνικές μελέτες, ή ως αναπτυξιακές μελέτες στην καλύτερη των περιπτώσεων. Έτσι, προκηρύχθηκαν, ανατέθηκαν, εκπονήθηκαν και παρελήφθησαν, όπως οι μελέτες των τεχνικών έργων ή οι χωροταξικές μελέτες.

3) Μη αξιολόγηση και συνεχή αναπροσαρμογή του ΤΑΠ μετά την διαδικασία εφαρμογής.

Ποιοτική και ποσοτική ανεπάρκεια προσωπικού που ως επακόλουθο είχε την μη συνέχιση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Αυτό έγινε φανερό από την στιγμή που δεν συγκροτήθηκε, στον αντίστοιχο φορέα της αυτοδιοίκησης, ένας ικανός και μόνιμος μηχανισμός με το κατάλληλα καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό για να συμβάλει στην εκπόνηση του ΤΑΠ, για να αναλάβει την παρακολούθηση της εφαρμογής του και την συνεχή επικαιροποίηση και βελτίωση του.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προηγούμενα, το ΤΑΠ δεν διαμορφώθηκε ως «το κοινωνικό συμβόλαιο της τοπικής ανάπτυξης». Έτσι δεν δημιουργήθηκαν οι αναγκαίες προϋποθέσεις μιας διαρκούς διαδικασίας τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και συνεχούς υποστήριξης των τοπικών παραγωγικών πρωτοβουλιών και γενικότερα της ενδογενούς ανάπτυξης.

Οι προαναφερθείσες αιτίες υποδεικνύουν την επιτακτική ανάγκη εφαρμογής του θεσμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων μέσω κατάλληλου προγραμματισμού και εφαρμογής τους σε τοπικό επίπεδο. Ουσιαστικά ο νέος αυτός θεσμός πρόκειται για ένα σύνολο-πλήθος προβλέψεων, ενεργειών και εφικτών κατευθύνσεων για την επίτευξη ειδικών στόχων σε προσδιορισμένο χρονικό διάστημα αλλά όχι για μια οικονομοτεχνική μελέτη.

Σκοπός αυτού του προγραμματισμού είναι να συνδυαστούν όλα τα πλεονεκτήματα, οι υλικοί και οικονομικοί πόροι που προσφέρει η περιοχή δράσης.

Εξίσου σημαντικό όμως είναι και το γεγονός ότι αποτελεί μέρος της τοπικής κοινωνίας με συμμετοχή όχι μόνο στην οικονομία αλλά σε όσο το δυνατόν περισσότερες πλευρές της ζωής των κατοίκων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την άποψη του χώρου ως ανθρωπογεωγραφική ενότητα ενταγμένη με τη σειρά της στο εθνικό και ευρωπαϊκό σύνολο. Οι σκοποί επομένως που καλείται να θέσει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα αποτελούν την έκφραση των κατοίκων της περιοχής και θα αναδεικνύουν την βούληση της δημοτικής αρχής καλυπτόμενη από τους ισχύοντες θεσμούς και το υπάρχον νομικό πλαίσιο. Μάλιστα πρέπει να έχει την δυνατότητα έγκαιρης αναγνώρισης των προοπτικών που ανοίγονται στην περιοχή ώστε βάση αυτών να στηριχθεί η αναπτυξιακή πολιτική. Ακόμη να διαπιστώσει τα προβλήματα και να μπορεί άμεσα να παρέμβει όταν αυτά αμβλύνονται.

Σύμφωνα με τα παραπάνω η άσκηση της τοπικής αναπτυξιακής πολιτικής αποκτά αποτελεσματικότητα, ακρίβεια δράσεων, ως προς την κοινωνία και τα επίπεδα διοίκησης και μία σαφή προσέγγιση των τοπικών αναγκών αντιστοίχως με τις εθνικές κατευθύνσεις. Τέλος, αυτό που επιδιώκεται με την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι να ισχυροποιήσει τους ΟΤΑ σε δράσεις προγραμματισμού, σχεδιασμού, με βάση τα νέα επιχειρησιακά πρότυπα που επιτάσσει ο χώρος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Αναδεικνύεται λοιπόν στο Ε.Π. ο μεσοχρόνιος χαρακτήρας τετραετούς έτους διάρκειας προσδιορίζοντας και παγιώνοντας τους στόχους της δημοτικής ηγεσίας για την συγκεκριμένη περίοδο. Ωστόσο, η πραγματοποίησή του, δρομολογείται και εξειδικεύεται μέσω ετήσιων προγραμμάτων δράσης που αποτελούν επιμέρους πράξεις του τετραετούς προγραμματισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

2.1.: Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α..

Με την Υπουργική απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.

Με το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους.

2.2.: Σκοποί των τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Οι γενικοί σκοποί των τετραετών Επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης των ΟΤΑ, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

α) Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς:

α) την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του και

α1. της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος

α2. της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος

α3. των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

β) τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του.

Η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος συνεπάγεται την ενεργοποίηση του Δήμου στους τομείς

β1 κοινωνικής πολιτικής

β2 παιδείας - Πολιτισμού - Αθλητισμού

β3 οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης

Η δραστηριοποίηση των ΟΤΑ στους προηγούμενους τομείς γίνεται κυρίως μέσω της κατασκευής τεχνικών έργων, της παροχής υπηρεσιών συντήρησης των τεχνικών υποδομών και της θέσπισης κανονιστικών όρων και ρυθμίσεων.

Οι αποδέκτες των δράσεων αυτών είναι οι διάφορες γεωγραφικές ενότητες του ΟΤΑ (Δημοτικά ή τοπικά διαμερίσματα, συνοικίες ή γειτονιές).

Οι αποδέκτες των δράσεων αυτών είναι οι διάφορες κοινωνικοοικονομικές ομάδες των κατοίκων της περιοχής του ΟΤΑ (πχ νέοι, παιδιά, ηλικιωμένοι, αγρότες, άνεργοι κλπ).

(β) Εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει υποπρογράμματα για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως κοινωνικού και πολιτικού θεσμού), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν:

στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη

στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού προσλήψεων, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων

στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ΟΤΑ, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης

(γ) Ανάπτυξη των συνεργασιών του ΟΤΑ και της επιρροής άλλων φορέων

Πολλές τοπικές αρχές θεωρούν ότι ο ρόλος ενός ΟΤΑ δεν πρέπει να περιορίζεται στις οριοθετημένες από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητές του και ότι οι ΟΤΑ είναι υποχρεωμένοι να μεριμνούν για τη συνολική ευημερία της περιοχής τους. Η διοίκηση ενός ΟΤΑ γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση της παροχής ορισμένων πάγιων δημοτικών υπηρεσιών, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση το επιχειρησιακό πρόγραμμα ενός ΟΤΑ θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη της περιοχής του ΟΤΑ:

Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)

Οι γειτονικοί ΟΤΑ

Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς, Περιφέρεια, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση)

Επομένως, το επιχειρησιακό πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο ΟΤΑ, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων δημόσιων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και επιρροής των φορέων αυτών από τον ΟΤΑ.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας των ΟΤΑ με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή τοπικών υπηρεσιών.

2.3.: Κόρια χαρακτηριστικά των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα των Ο.Τ.Α. αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού τους ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ: Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

Αποτελεί το τετραετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του. Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα του Δημοτικού Συμβουλίου καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε τετραετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των Νομικών προσώπων του.

Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου. Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού του.

Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του. Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του τετραετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος

Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων. Κατά τη διαδικασία σύνταξης του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

Αιρετά όργανα (Δημ. Συμβούλιο, επιτροπές του Δημ. Συμβ., Αντιδήμαρχοι, ΔΣ επιχειρήσεων, Τοπικά συμβούλια)

Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Επιχειρήσεων, στελέχη της υπηρεσίας Προγραμματισμού)

Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ

Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (πχ Περιφέρεια, ΝΑ)

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης: Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους γενικούς και ειδικούς στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ενός ΟΤΑ.

2.4: Μεθοδολογία εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων βασισμένη στο θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ¹

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα που περιλαμβάνει τις βασικές αρχές ανάπτυξης του δήμου το οποίο αποσκοπεί στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Αυτό επιτυγχάνεται όπως έχουμε ήδη αναφέρει, μέσω της πραγμάτωσης του οράματος της δημοτικής αρχής και σύμφωνα μάλιστα με την συμβολή και αρωγή μιας διεπιστημονικής ομάδας η οποία θα ακολουθήσει μια συγκεκριμένη μεθοδολογία που θα συντελέσει στην ολοκλήρωση αυτού.

Η δομή της μελέτης προγραμματισμού αναλύεται σε επτά (7) διαδοχικές φάσεις με καθορισμένο περιεχόμενο ,συμμετέχοντες, συγκρότηση επιτροπών, ομάδες εργασίας, χρο-

¹ Αλεξόπουλος Α. (2007),Σημειώσεις Επιχειρησιακού Προγραμματισμού,

νοδιάγραμμα, προϋπολογισμό του κόστους της όλης διαδικασίας και αποτελέσματα. Κάθε φάση έχει ορισμένο χρόνο εκτέλεσης, τελική έκθεση (καταγράφεται η εξέλιξη της εκάστοτε φάσης) και τις τελικές προτάσεις.

Η Α φάση αφορά την μεθοδολογία κατάρτισης Ε.Π. και σύσταση αρμόδιων οργάνων που εμπεριέχει τρεις κλάδους:

1. Διαμόρφωση και λειτουργία διεπιστημονικής ομάδας έργου αποτελούμενη από στελέχη του Δήμου και των Νομικών Προσώπων αυτού καθώς και του Αναδόχου καθ' όλη την διάρκεια του έργου με σκοπό την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΟΤΑ.

Συστήνεται μια διεπιστημονική ομάδα² έργου που περιλαμβάνει ειδικούς επιστήμονες εξειδικευμένους σε θεματικά αντικείμενα με πολεοδομικό, περιβαλλοντικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, αλλά και οργανωσιακό χαρακτήρα. Ακόμη τη συμπληρώνουν καταρτισμένα στελέχη του ΟΤΑ τα οποία επιπλέον είναι γνώστες της πραγματικότητας και των τοπικών αναγκών. Η ομάδα αυτή θεωρείται ως βασικό συστατικό στοιχείο για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

2. Σχεδιασμός της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού σε τοπικό επίπεδο.

Ο τομέας αυτός περικλείει τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων και τον σχεδιασμό σηματοδοτώντας τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, τα προβλήματα και τις επιθυμίες που οφείλουν να διαβουλευτούν με του υπόλοιπους φορείς με στόχο την ενεργοποίηση η όποια είναι απαραίτητη για την υλοποίηση του στόχου.

Ακόμη εμπεριέχει τους στρατηγικούς στόχους³ του Ε.Π. ανάπτυξης και βασίζεται στις αρχές του δημοκρατικού προγραμματισμού και στις εγκυρότερες θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν θέματα τοπικής ανάπτυξης και προγραμμάτων. Ο πρώτος παραπέμπει στην ενίσχυση της δυνατότητας να συμμετέχουν στην διαδικασία λήψεως αποφάσεων τοπικοί κοινωνικοί εταίροι και βασικοί φορείς της πόλης και επιδρά ως προς την επίτευξη

² Η διεπιστημονική ομάδα έργου συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο υπεύθυνος της ομάδας. Το έργο της ομάδας εποπτεύει ο Δήμαρχος. Στην ομάδα έργου, μπορούν να συμμετέχουν :α)Μέλη των οργάνων διοίκησης και υπάλληλοι των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, με γνώσεις και εμπειρία σε θέματα προγραμματισμού. β) Ειδικοί σύμβουλοι, συνεργάτες του Δημάρχου και εξωτερικοί σύμβουλοι. Για τη συμβουλευτική υποστήριξη των εργασιών της ομάδας έργου, μπορεί να ανατίθενται σχετικές υπηρεσίες σε εξωτερικούς συμβούλους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

³ Τα μέσα που βοηθούν σε αυτή την ανάπτυξη των στρατηγικών στόχων είναι μέσω ερωτηματολογίων, συνεντεύξεων με στελέχη του δήμου, φόρουμ και μελέτη άλλων δευτερογενών πηγών

του τελικού αποτελέσματος που απορρέει από τους στρατηγικούς στόχους για τις ανάγκες και τις επιθυμίες των κατοίκων του δήμου. Ενώ οι δεύτερες λειτουργούν ως αρωγός για τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων και στην εξειδίκευση των αναγκών των πολιτών του δήμου. Η διαμόρφωση των στόχων γίνεται μέσω της σύμπραξης του οράματος του δημοτικού ηγέτη και των αιρετών οργάνων καθώς και της εθνικής και διεθνούς εμπειρίας.

3) Βασικές Αρχές, καταγραφή και προσδιορισμός των νέων τάσεων στο τοπικό αναπτυξιακό προγραμματισμό-παροχή εκπαίδευσης του ανθρωπίνου δυναμικού του Δήμου σε θέματα επιχειρησιακού σχεδιασμού και προγραμματισμού.

Οι νέες τάσεις αναφορικά με τις μορφές τοπικής ανάπτυξης, επιχειρούν να ενσωματώσουν μέσω μιας πολυεπιστημονικής προσέγγισης συστημικού χαρακτήρα τις αλληλεπιδράσεις και τις δυναμικές που αναπτύσσονται μεταξύ των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και του χώρου. Αναμφισβήτητη είναι η σημασία του ρόλου των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών σε σχέση με τις αναπτυξιακές διαδικασίες και για το λόγο αυτό ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στις στρατηγικές διεύρυνσης της χρήσης τους.

Επίσης, απαραίτητο στοιχείο στην όλη διαδικασία αποτελεί η εξοικείωση του ανθρώπινου δυναμικού του ΟΤΑ με τις έννοιες του επιχειρησιακού προγραμματισμού, τους στόχους που θέτονται, τα μέσα υλοποίησής του, αλλά και τις μορφές συμμετοχής τους.

Η Β' φάση αφορά την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή του δήμου και στον οργανισμό του δήμου

1. Έκθεση Ανάλυσης και αξιολόγησης της Υφιστάμενης Κατάστασης στο Δήμο ανά θεματικό τομέα:

- α) Φυσικό και Οικιστικό Περιβάλλον - Τεχνικές υποδομές,
- β) Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία και Πολιτισμός,
- γ) Τοπική Οικονομία και Απασχόληση,
- δ) Ο ΟΤΑ ως οργανισμός και οι σχέσεις του με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς
- ε) Οικονομική κατάσταση του ΟΤΑ

Η ανάλυση και η αξιολόγηση θα πραγματοποιηθεί με συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων αλλά και πληροφοριών από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Οι πρωτογενείς

πηγές θα αποτελέσουν οι πληροφορίες από τα στελέχη του δήμου και τους τοπικούς φορείς που θα περιγράψουν την υφιστάμενη κατάσταση σε κάθε τομέα, ενώ οι δευτερογενείς κάθε μορφή πληροφορίας που θα εμπεριέχεται σε οποιουδήποτε άλλου τύπου μελέτη σχετική με το Δήμο όπως το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, παλαιότερα ΤΑΠ κλπ

Η ανάλυση στους 3 πρώτους τομείς συγκεντρώνει πληροφορίες που αφορούν :

α) γενικά στοιχεία για την υφιστάμενη κατάσταση του τομέα στο Δήμο, π.χ στοιχεία απασχόλησης και ανεργίας.

β) τις υφιστάμενες δομές και υπηρεσίες του ίδιου του οργανισμού του δήμου για το συγκεκριμένο τομέα.

γ) τους αποδέκτες των συγκεκριμένων υπηρεσιών.

δ) τις αλλαγές στο συγκεκριμένο τομέα από το εξωτερικό περιβάλλον.

2. Σύνοψη: Κρίσιμα ζητήματα Ανάπτυξης του Δήμου, Δυνάμεις-Αδυναμίες, Απειλές και Αναπτυξιακές Προοπτικές του Δήμου για την τετραετία (SWOT Analysis).

Η Γ' φάση περιλαμβάνει την Στρατηγική του ΟΤΑ και τις αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής του ΟΤΑ αλλά και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων θα πρέπει να διατηρηθεί μια αλληλουχία δράσεων η οποία περιλαμβάνει :

1. Διατύπωση οράματος του ΟΤΑ και των κατευθυντηρίων αρχών που θα πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας και τον τρόπο διακυβέρνησης των τοπικών υποθέσεων του.

2. Διατύπωση γενικών στρατηγικών στόχων του Ο.Τ.Α που θα :

α) προωθούν τη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξης της περιοχής

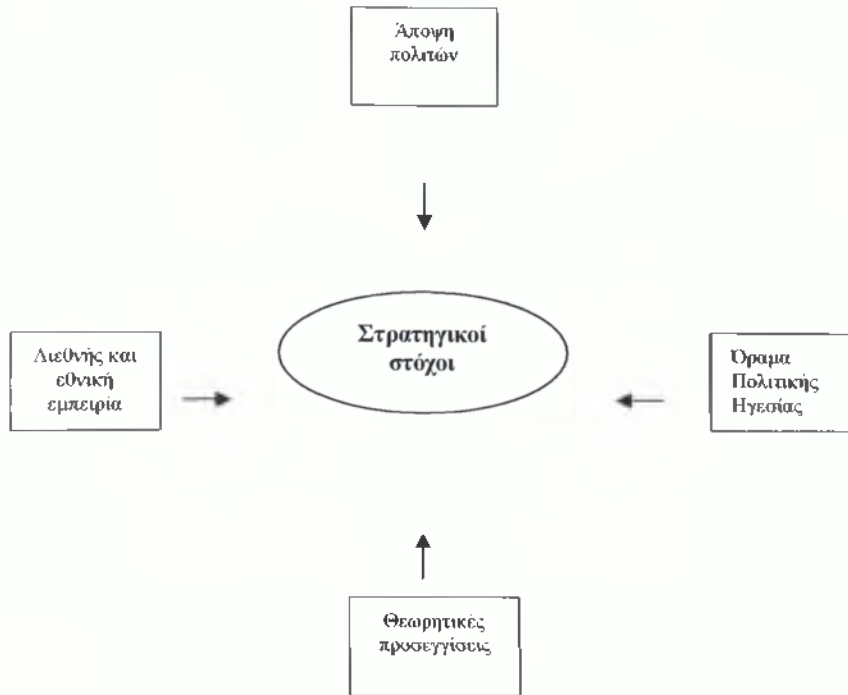
β) ικανοποιούν τις ανάγκες των αποδεκτών των υπηρεσιών του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του

γ) αναβαθμίζουν τη λειτουργία των υπηρεσιών και των οργάνων τους

δ) προωθούν την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής τους και

ε) προωθούν την βελτίωση της οικονομικής κατάστασης τους

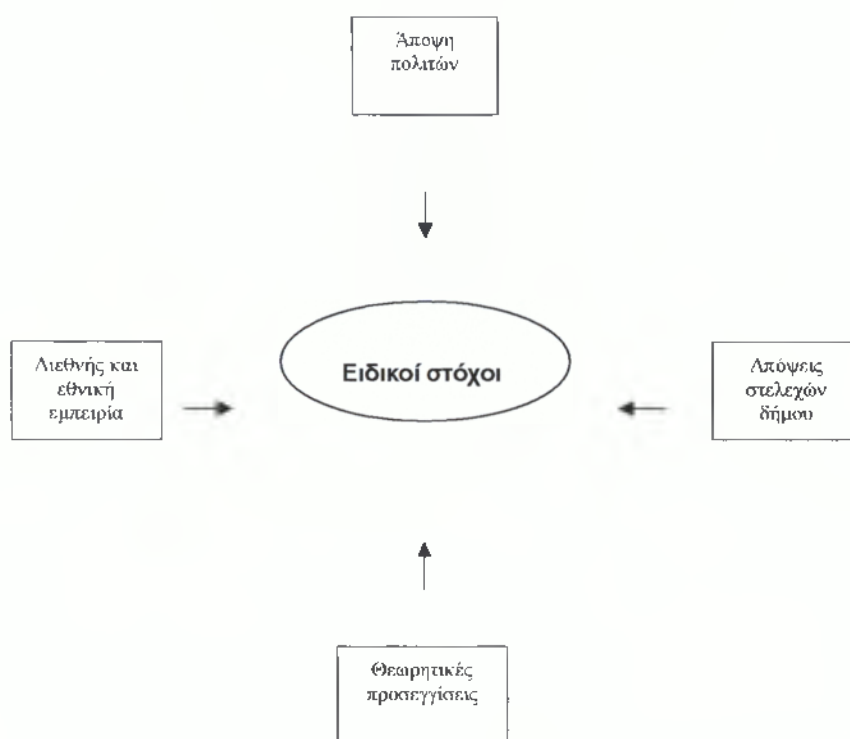
Πίνακας 1. Διαμόρφωση στρατηγικών στόχων



3. Εξειδίκευση των γενικών στόχων σε ειδικούς στόχους.

Οι στρατηγικοί στόχοι οι οποίοι ομαδοποιούνται σε σύνολο αξόνων προτεραιοτήτων (σύμφωνα με τους θεματικούς τομείς που αναφέρεται στο Β. 1) αναλύονται σε ένα σύνολο μέτρων (ειδικοί στόχοι) για να συμβάλλουν έτσι πιο αποτελεσματικά στην υλοποίηση του πολιτικού οράματος της Δημοτικής αρχής και των επιδιώξεων της τοπικής κοινωνίας. Βασική παράμετρος στην εξειδίκευση των στόχων θα διαδραματίσει και η εναρμόνιση με τις ευρωπ.Ε.Πκές και εθνικές, περιφερειακές κατευθύνσεις του ευρωπ.Ε.Πκού προγραμματισμού.

Πίνακας 2. Διαμόρφωση ειδικών στόχων



Η Δ' φάση αφορά τον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό των Ο.Τ.Α.

Κυρίως περικλείει:

Καθορισμός Μέτρων και προτεινομένων Δράσεων ανά τομέα παρέμβασης.

Η εξειδίκευση σε ειδικούς στόχους, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαδικασία καθορισμού των επιμέρους μέτρων τα οποία περιλαμβάνουν μια σειρά δράσεων παρέμβασης ανά θεματικό αντικείμενο, και αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.

Τετραετής επιχειρησιακός προγραμματισμός.

Σε αυτή τη φάση ιεραρχούνται οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου. Πιο συγκεκριμένα, προσδιορίζονται οι δράσεις πρώτης προτεραιότητας (αρχή υλοποίησης 2008) για τις οποίες συμπληρώνεται τυποποιημένο έντυπο προγραμματισμού (στόχοι, φάσεις και φορέας/είς υλοποίησης, χρονοδιάγραμμα, προϋπολογισμός κτλ). Κατά

την ίδια φάση διοργανώνονται και οι διαδικασίες διαβούλευσης με κοινωνικούς φορείς αλλά και με τις υπηρεσίες του Οργανισμού.

Η Ε΄ φάση περιλαμβάνει τον οικονομικό προγραμματισμό και τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

1. Οικονομικός Προγραμματισμός

- α) Εκτίμηση εσόδων του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ανά πηγή χρηματοδότησης για κάθε έτος της επόμενης τετραετίας,
- β) Εκτίμηση λειτουργικών και οι επενδυτικών δαπανών των δράσεων του προγράμματος.
- γ) Κατάρτιση χρηματοδοτικών πινάκων του προγράμματος ανά άξονα και μέτρο.

2. Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

A. Δείκτες εκροών για τις προτεινόμενες δράσεις

B. Δείκτες Αποτελεσμάτων για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ-ΟΡΓΑΝΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο⁴

3.1.: Κατάρτιση και εκτέλεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, καθώς και τα όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησής τους εκδίδονται με προεδρικό διάταγμα, του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταρτίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και καλύπτει το σύνολο των δράσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και οργάνωσης των υπηρεσιών των ΟΤΑ. Συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, των δημοτικών ή κοινοτικών ανωνύμων εταιριών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων τους, εφόσον οι σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης τους έχουν εγκριθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο.

3.2.: Τα όργανα κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού

Στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου το Δημοτικό Συμβούλιο είναι αυτό το οποίο καταρτίζει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Η εκκίνηση των διαδικασιών του Ε.Π. είναι μια συλλογική διαδικασία για αυτό το λόγο συγκροτείται μια «διεπιστημονική ομάδα έργου» η οποία το συντάσσει σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης καθώς και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων⁵ του με την αρωγή των υπηρεσιών προγραμματισμού (κατά την διαδικασία του άρθρου 2 που εγκρίνεται από το Δ.Σ.).

Όσον αφορά την υπηρεσία Προγραμματισμού του Δήμου⁶, αυτή είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών του δήμου και των Νομικών

⁴ Το παρόν κεφάλαιο συντάχθηκε σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα -ΦΕΚ 185^Α221

⁵ Νομικά Πρόσωπα του Δήμου είναι τα ΝΠΔΔ, τα Δημοτικά ιδρύματα, οι Δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις και τέλος οι δημοτικές ανώνυμες εταιρίες

⁶ Σε όσους δήμους δεν υπάρχει Υπηρεσία Προγραμματισμού, ο δήμαρχος ορίζει άλλη υπηρεσία που ασκεί τις αρμοδιότητες της, μέχρι την συγκρότησή της.

Προσώπων του, της ομάδας έργου κατά τις διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και των ετησίων προγραμμάτων δράσης (στα οποία εξειδικεύεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα).

Η διεπιστημονική ομάδα καθώς και ο υπεύθυνος της ομάδας έργου συγκροτείται με απόφαση δημάρχου, ο οποίος παράλληλα εποπτεύει και το έργο της ομάδας.

Ενδεικτικό παράδειγμα χαρακτηρίζεται το γεγονός ότι η ομάδα του έργου μπορεί να απαρτίζεται από μέλη των οργάνων διοίκησης και υπαλλήλων των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου με γνώση και εμπειρία κυρίως σε θέματα που άπτονται προγραμματισμού.

Επίσης μπορούν να μετέχουν Ειδικοί Σύμβουλοι, εξωτερικοί σύμβουλοι και συνεργάτες του Δημάρχου.

3.3: Εμπλεκόμενοι φορείς

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συνθέτει το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών ενός ΟΤΑ και να είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζομένους, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Επιπροσθέτως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα επιβάλλεται ως προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του ΟΤΑ και συγχρόνως οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

Η λήψη των αποφάσεων λοιπόν δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης μέσω δεικτών, αλλά συνάμα και στις ανάγκες και τις προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του ΟΤΑ, όπως διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής.

Οι φορείς επομένως που συμμετέχουν στην διαδικασία του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού με σαφώς καθορισμένο τρόπο είναι:

Αιρετά Όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου, Αντιδήμαρχοι, Διοικητικό Συμβούλιο επιχειρήσεων, Τοπικά Συμβούλια) τα οποία εκφράζουν την πολιτική βούληση- το όραμα μέσω των στρατηγικών στόχων για να υλοποιήσουν την γενικότερη στρατηγική του δήμου.

Υπηρεσιακά στελέχη⁷(Προϊστάμενοι υπηρεσιών, διευθυντές δημοτικών επιχειρήσεων, στελέχη της υπηρεσίας Προγραμματισμού) τα οποία έχοντας την κατάλληλη τεχνογνωσία βοηθούν το γενικότερο στόχο να εξειδικευτεί μέσω των κατάλληλων στόχων.

Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή και στην λειτουργία του ΟΤΑ, όπου με την σειρά τους εκφράζουν μια προσεγγιστική προσπάθεια bottom up (από κάτω προς τα πάνω) για την ευρύτερη συμμετοχή των δημοτών.

Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (π.χ Περιφέρεια ,Ν.Α.)

Είναι αναγκαίο να υπογραμμιστεί σε αυτό το σημείο ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα πρέπει να συνδυάζει την επιστημονική μεθοδολογία με την εμπειρία των αιρετών και του προσωπικού του ΟΤΑ.

3.4: Διαδικασία Κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου καταρτίζεται συμφωνά με την παρακάτω διαδικασία:

Αρχικά η ομάδα του έργου συντάσσει σχέδιο με το στρατηγικό σχεδιασμό του δήμου το οποίο και υποβάλλει στο Δήμαρχο, αφού έχει νωρίτερα λάβει υπόψη της τις γραπτές εισηγήσεις των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του. Ο Δήμαρχος με την σειρά του εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο και διαβουλεύεται αυτό για ψήφιση.

Από την στιγμή που ψηφιστεί και εγκριθεί το κείμενο του στρατηγικού σχεδιασμού από το Δημοτικό Συμβούλιο δημοσιοποιείται επί δύο (2) εβδομάδες τουλάχιστον, με παράλληλη καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου -εάν υπάρχει- καθώς και σε κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά την διάρκεια της περιόδου δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις εγγραφής ή ηλεκτρονικά τα συμβούλια των τοπικών διαμερισμάτων, από πολίτες ή ενώσεις πολιτών και από τοπικούς κοινωνικούς φορείς. Ακόμη με απόφαση του Δημάρ-

⁷ Ωστόσο, ως αρωγοί στην διαδικασία του προγραμματισμού του Επιχειρησιακού προγράμματος λειτουργούν και οι εξωτερικοί σύμβουλοι . Ο ρόλος τους συνίσταται στο να λειτουργήσουν ως «καταλύτες και διευκολυντές» της όλης διαδικασίας, εγγυώμενοι την μεθοδολογική της διάσταση και όχι στο να υποκαταστήσουν τον ουσιαστικό ρόλο των άμεσα εμπλεκόμενων, που συνίσταται στην εισήγηση και λήψη των στρατηγικών και επιχειρησιακών αποφάσεων.

χου μπορεί να οργανωθεί ημερίδα, θεματικές συναντήσεις, δημόσια συνάντηση και οποιαδήποτε άλλη ενεργεία κριθεί αναγκαία.

Στην συνέχεια οι υπηρεσίες του δήμου και των Νομικών Προσώπων του, έχοντας ενημερωθεί με το σχετικό κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, προτείνουν με γραπτή εισήγηση τους κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών και μάλιστα ιεραρχημένες με σειρά προτεραιότητας. Να σημειωθεί πως το Διοικητικό Συμβούλιο του κάθε ΝΠ του Δήμου λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν εντός μιας εβδομάδας.

Ακολούθως η ομάδα του έργου συντάσσει το σχέδιο του Ε.Π. το οποίο υποβάλλει στο Δήμαρχο έχοντας ήδη επεξεργαστεί και συνθέσει τις προτάσεις των υπηρεσιών, τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων και των Ν.Π. καθώς και τις προτάσεις που προέκυψαν ύστερα από τις διαδικασίες διαβούλευσης.

Τέλος ο Δήμαρχος εισηγείται το σχέδιο Επιχειρησιακού Προγραμματισμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και για ψήφιση έχοντας επισυνάψει τις αποφάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων των Ν.Π. του. Επομένως ύστερα από τον έλεγχο νομιμότητας από το Γενικό Γραμματέα της περιφέρειας, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Ανάπτυξης για την ορθή τήρηση της διαδικασίας κατάρτισης τους δημοσιεύονται, με αποτέλεσμα να εξειδικεύονται σε Ετήσια Προγράμματα Δράσης των ΟΤΑ⁸.

Τα σημεία ελέγχου ωστόσο του Ε.Π. αφορούν κυρίως 3 σημεία:

- 1) Κατά πόσο οι προβλεπόμενες δράσεις είναι συναφείς με την ισχύουσα νομοθεσία και με τα εγκεκριμένα Εθνικά και περιφερειακά προγράμματα.
- 2) Εάν τηρήθηκε ο νόμος στην διαδικασία κατάρτισης και δημοσιοποίησης του προγράμματος.
- 3) Εάν υπάρχουν οι αντίστοιχες προβλέψεις στον προϋπολογισμό για την υλοποίηση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο Ε.Π.

Αντιστοίχως να σημειωθεί πως απαιτείται εξειδίκευση και στα Ε.Π. των Συνδέσμων.

Όργανα και διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

⁸ Μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης είναι το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 208. Οι Δράσεις υλοποιούνται αν και μόνο αν περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και όπως είναι εύλογο εφόσον μπορεί να καλυφθεί από τον προϋπολογισμό.

Τα όργανα κατάρτισης των ετήσιων προγραμμάτων δράσης είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον απολογισμό τους, με την υποστήριξη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού.

Αρμόδιος για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος είναι ο δήμαρχος, με την υποστήριξη της υπηρεσίας προγραμματισμού.

Να υπογραμμίσουμε ότι η υπηρεσία προγραμματισμού συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του και συντάσσει την ενδιάμεση και την τελική έκθεση αξιολόγησης, τις οποίες υποβάλλει στο δήμαρχο. Ο δήμαρχος εισηγείται τις εκθέσεις στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.

Η ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται με την ολοκλήρωση του απολογισμού του δευτέρου έτους της δημοτικής περιόδου ενώ η τελική έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται το τελευταίο δίμηνο της δημοτικής περιόδου. Μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση είναι δυνατή η αναθεώρηση των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος με αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Για την βέλτιστη και αποδοτικότερη αξιολόγηση του προγράμματος χρησιμοποιούνται δείκτες αποτελεσματικότητας, οι οποίοι εξασφαλίζουν την εκτίμηση του βαθμού επίτευξης των στόχων ανάλογα με τα αποτελέσματα των δράσεων και τους δείκτες αποδοτικότητας που συσχετίζουν το κόστος υλοποίησης με τις εκροές των δράσεων.

Τα Ε.Π. αξιολογούνται κάθε έτος και μέχρι τέλος Νοεμβρίου για το τρέχον έτος. Με βάση την αξιολόγηση μπορούν να πραγματοποιούνται και επιμέρους αλλαγές, τροποποιήσεις αναμορφώσεις του Ετήσιου ή του συνολικού ΕΠ. Οι αλλαγές του ετήσιου ή γενικού Προγράμματος πραγματοποιούνται μόνο με αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου. Συνολικά αξιολογείται το Ε.Π στο τέλος της 4 έτους περιόδου, με βάση τις αξιολογήσεις από τις περιφέρειες και την γενική έκθεση αξιολόγησης από το ΥΠΕΣΔΔΑ

Η Υπηρεσία Προγραμματισμού διαρθρώνεται ως εξής:

α. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου, συντάσσει εκθέσεις παρακολούθησης σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες.

β. Πριν από την διαδικασία σύνταξης του οικονομικού απολογισμού, υποβάλλει στη δημοτική επιτροπή έκθεση με τον απολογισμό δράσης του προηγούμενου έτους, αφού λάβει υπόψη τις απολογιστικές εκθέσεις των υπηρεσιών.

Δύναται παράλληλα να υπάρξει δημιουργία επιτροπών συντονισμού για την αρτιότερη παρακολούθηση της αξιολόγησης του έργου, των δημοτικών υπηρεσιών και για την διευκόλυνση του συντονισμού της αλληλοενημέρωσης και της παρακολούθησης αυτών. Στις επιτροπές αυτές έχουν δικαίωμα συμμετοχής προϊστάμενοι των υπηρεσιών, αντιδήμαρχοι και ο δήμαρχος. Η σύνθεση και οι αρμοδιότητες των επιτροπών αυτών καθορίζονται στον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών.

Η υπηρεσία προγραμματισμού συνεχώς συλλέγει και αναλύει στοιχεία έτσι ώστε να ενημερώνεται για το βαθμό υλοποίησης των προγραμμάτων, επίτευξης των στόχων και για τις αλλαγές που σημειώνονται στο εξωτερικό περιβάλλον που επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τον ΟΤΑ (π.χ κοινοτική νομοθεσία, νέες δυνατότητες συνεργασιών , εξελίξεις στις δημόσιες πολιτικές, νέες τεχνολογικές εφαρμογές κλπ). Τα συμπεράσματα ενσωματώνονται στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης που προσαρμόζεται ανάλογα έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του τετραετούς προγράμματος δράσης και οι στρατηγικές του ΟΤΑ.

3.5: Χρόνος κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Ο Χρόνος κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου και μπορεί να αναθεωρείται κάθε διετία.

Να επισημανθεί ότι για την περίοδο 2007-2010:

Η προθεσμία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν μπορεί να υπερβαίνει την 31η Οκτωβρίου του 2007.

Επίσης δεν είναι υποχρεωτική η σύνταξη ετήσιου προγράμματος δράσης για το έτος 2007 όσον αφορά τα Νομικά Πρόσωπα του ΟΤΑ.

3.6.: Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των οτα α' βαθμού σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο⁹

⁹ Σύμφωνα με την Απόφαση 18183-ΦΕΚ 534Β/13.04.07

Το περιεχόμενο καθώς και η διαδικασία σύνταξης του Ε.Π. πρέπει να διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε ΟΤΑ. Η αντίληψη της τοπικής αρχής για το ρόλο του ΟΤΑ και οι προτεραιότητες που θέτει, θα επηρεάσουν καθοριστικά την έκταση της διάγνωσης της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος καθώς και όλο το περιεχόμενο του προγράμματος.

Είναι εύκολο να γίνει διάκριση 3 κατηγοριών δράσεων του Ε.Π.

Παροχή παγίων υπηρεσιών στους κατοίκους στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων της Τ.Α.

Δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης (είτε με αποφάσεις και μέσα του ΟΤΑ είτε με την παρέμβαση και συνεργασία άλλων φορέων)

Δράσεις για την βελτίωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ.

Η σημασία που θα δοθεί από την δημοτική αρχή σε κάθε μια από τις παραπάνω κατηγορίες επηρεάζει σημαντικά το τελικό αποτέλεσμα.

Στο παρόν σημείο καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, με ταυτόχρονη εξειδίκευση των δράσεων της τετραετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Οι δράσεις που λαμβάνουν χώρα σε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα σε σχέση με την χρηματοδότηση τους συνίστανται από υφιστάμενες πηγές. Με την σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος, οι ΟΤΑ αποκτούν ετοιμότητα για την άμεση και αποτελεσματική αξιοποίηση των εκάστοτε ευκαιριών χρηματοδότησης.

Δομή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενδεικτικές 3 ενότητες και καθεμία από αυτές υποδιαιρείται σε 2 κεφάλαια:

Κατά την εκπόνηση ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος σε πρώτο στάδιο γίνεται η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης δηλαδή μελετώνται ποιες είναι οι ανάγκες και τα προβλήματα που υπάρχουν την δεδομένη στιγμή στο χώρο όπου θα γίνει η εφαρμογή του εκάστοτε Επιχειρησιακού Προγράμματος. Ύστερα ακολουθεί η διαμόρφωση των στόχων βάσει συγκεκριμένων θεωρητικών αρχών και έγκυρων πηγών πληροφόρησης. Οι στόχοι αυτοί στην πορεία εξειδικεύονται σε άξονες-δράσεις οι οποίοι υπόκεινται σε μια χρηματοοικονομική ανάλυση μέσω των τεχνικών δελτίων.

Στην συνέχεια λαμβάνει θέση ο σχεδιασμός και η οργάνωση των διαχειριστικών δομών που οδηγούν στην δημοσιοποίηση και διαβούλευση. Η διαδικασία καταλήγει παίρνοντας την οριστική μορφή του το πρόγραμμα, αφού υποβληθεί νωρίτερα σε τελικό έλεγχο.

Στρατηγικός Σχεδιασμός

Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο έχει ως στόχο την προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας σύνταξης του Ε.Π..

Σκοπός του σταδίου αυτού είναι η συνθετική διάγνωση της παρούσας κατάστασης και των μελλοντικών τάσεων εξέλιξης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ. Τα αποτελέσματα του σταδίου αυτού είναι ο προσδιορισμός των κρίσιμων ζητημάτων, τα οποία αντιπροσωπεύουν κρίσιμες περιοχές ή παράγοντες που ένας Ο.Τ.Α. πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή ώστε η δράση του να συμβάλει αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της περιοχής του και στην εσωτερική οργανωτική ανάπτυξη του.

Σε αυτό το σημείο περιγράφονται τα χαρακτηριστικά της περιοχής του ΟΤΑ, τα χαρακτηριστικά του ίδιου του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του ως οργανισμών και γίνεται αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Δηλαδή γίνεται σύνταξη των προδιαγραφών προσαρμοσμένων στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ΟΤΑ, όπου εκεί περιλαμβάνονται τουλάχιστον στοιχεία γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά, και αναπτυξιακά της περιοχής του ΟΤΑ καθώς και οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά αυτού.

Επίσης σχέσεις και αλληλεξαρτήσεις με γειτνιάζοντες ΟΤΑ και την ευρύτερη περιοχή.

Ως προς την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης περιλαμβάνονται τέσσερα (4) κύρια σημεία τα οποία αφορούν:

Κρίσιμα ζητήματα¹⁰ ανάπτυξης που πρέπει να αντιμετωπίσει ο ΟΤΑ ιεραρχημένα με σειρά προτεραιότητας κατά τη διάρκεια της επόμενης μεσοπρόθεσμης περιόδου.

¹⁰ Κρίσιμα ζητήματα: δηλαδή στρατηγικής σημασίας θέματα που πρέπει να αντιμετωπίσει ο ΟΤΑ την επόμενη προγραμματική περίοδο, με μακροχρόνιες επιπτώσεις και δεσμεύσεις στην λειτουργία του ΟΤΑ και τις περιοχές. Διακρίνονται σε 2 κατηγορίες α) ζητήματα τοπικής ανάπτυξης που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής του πληθυσμού και την βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του ΟΤΑ σε όλες τις διαστάσεις (δυνάμεις ή πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την διάγνωση του εσωτερικού του ΟΤΑ) και β) ζητήματα οργανωτικής ανάπτυξης σχετικά με την βελτίωση της οργάνωσης, λειτουργίας και διοίκησης του ΟΤΑ (αδυναμίες και δυ-

Τα μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της περιοχής του ΟΤΑ αναλύονται και στο εξωτερικό περιβάλλον του, ως προς τα υφιστάμενα ζητήματα τις ανάγκες των πολιτών και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή δημοτικών ή κοινοτικών υπηρεσιών που θα προκύψουν από αλλαγές ή εξελίξεις.

Τις υφιστάμενες δυνατότητες και αδυναμίες στο εσωτερικό περιβάλλον των υπηρεσιών του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του. Σχετικά με τις λειτουργίες που επιτελούν το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική υποδομή τους, την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών καθώς και σε σχέση με την οικονομική τους κατάσταση.¹¹

Τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες όπως τις νέες αρμοδιότητες και τις αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των ΟΤΑ, τις δράσεις και πρωτοβουλίες άλλων ελληνικών ή ευρωπ.Ε.Κών ΟΤΑ που αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα, τις προτεραιότητες και τους περιορισμούς που τίθενται από τα άλλα επίπεδα προγραμματισμού (κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό, νομαρχιακό), τις κατευθύνσεις των συλλογικών οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Τέλος τις πηγές χρηματοδότησης και τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Στρατηγική του ΟΤΑ. και αναπτυξιακές προτεραιότητες

Κατά την διάρκεια του σταδίου αυτού προσδιορίζονται οι στρατηγικές επιλογές του ΟΤΑ για την επόμενη μακροπρόθεσμη προγραμματική περίοδο με σκοπό την αντιμετώπιση των κρίσιμων ζητημάτων που ήδη εντοπίστηκαν στο προηγούμενο στάδιο. Οι σημαντικές αυτές επιλογές καθορίζουν την πορεία δράσης του ΟΤΑ δηλαδή το πλαίσιο εντός του οποίου θα κινηθεί ο ΟΤΑ στην επόμενη προγραμματική περίοδο. Το πλαίσιο αυτό αποτελεί τον προσανατολισμό για την επιλογή των πράξεων που θα υλοποιήσει ο ΟΤΑ στην τετραετία δηλαδή για τον τετραετή προγραμματισμό δράσης του.

Το παρόν Κεφάλαιο περιλαμβάνει κατά πρώτο και κύριο λόγο την διατύπωση των κατευθυντηρίων αρχών¹², τις κεντρικές πολιτικές επιλογές της δημοτικής αρχής που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας και τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων για την περιοχή του ΟΤΑ. Επιπλέον την φιλοσοφία και το αναπτυξιακό όραμα της δημοτικής αρχής για την τοπική ανάπτυξη όπως και το ρόλο του Δήμου. Ο συνδυασμός των παρα-

νατότητες που προκύπτουν από την διάγνωση του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ και ευκαιρίες, προκλήσεις ή περιορισμούς που προκύπτουν από την ανάλυση του ευρύτερου εξωτερικού περιβάλλοντος)

¹¹ Οι οποίες πρέπει να ξεπεραστούν έτσι ώστε να μπορέσει ο εκάστοτε ΟΤΑ να ασκήσει στο έπακρο το ρόλο του

¹² Είναι οι αρχές που θα πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του ΟΤΑ, καθοδηγούν την συμπεριφορά του ΟΤΑ τόσο στο εσωτερικό του όσο και στις σχέσεις του με το εξωτερικό περιβάλλον

πάνω αποτελεί βασικό καθοδηγητικό πλαίσιο για τα επόμενα στάδια του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Επίσης γίνεται ο προσδιορισμός της στρατηγικής των στόχων με σκοπό να πετύχει το όραμα του.

Ενδεικτικά κάποιοι στρατηγικοί στόχοι του ΟΤΑ θα αφορούν:

- α. Την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής.
- β. Την ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών μέσω των υπηρεσιών του.
- γ. Την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητάς του (με τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων του, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής του).
- δ. Την βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης.

Επιλογικά, προσδιορίζονται οι αναπτυξιακές προτεραιότητες με τις οποίες διαρθρώνεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αφού λάβει ήδη υπόψη τις αντίστοιχες εθνικές και περιφερειακές.

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες εκφράζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με την μορφή αξόνων.¹³ Οι άξονες προτεραιότητας θα πρέπει ουσιαστικά να αποτελέσουν την επιχειρησιακή προέκταση των βασικών στόχων που θα προκύψουν μέσα από το δημοκρατικό διάλογο των αιρετών των κοινωνικών και οικονομικών φορέων άλλα και πολιτών της τοπικής κοινότητας. Οι άξονες αυτοί υποδιαιρούνται σε μέτρα τα οποία και εξειδικεύουν τις επιμέρους δράσεις. Μια προσέγγιση στην διαμόρφωση των αξόνων αυτών είναι η παρακάτω:

- α. «Φυσικό και Οικιστικό Περιβάλλον – Τεχνικές υποδομές»: περιλαμβάνει κυρίως τη μελέτη των βασικών υποδομών του Δήμου με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Ειδικότερα, τομείς όπως το περιβάλλον, η πολεοδομική οργάνωση, ο συγκοινωνιακός σχεδιασμός, η διαχείριση των απορριμμάτων καθώς και η δυνατότητα ε-

¹³

Άξονας: Γενική προτεραιότητα του επιχειρησιακού προγράμματος. Αποτελεί μέρος του δένδρου των προτεραιοτήτων. Το όραμα του Δήμου αναλύεται σε Άξονες και κάθε Άξονας αναλύεται σε ένα σύνολο συναφών Μέτρων.

Μέτρο: Προτεραιότητα του επιχειρησιακού προγράμματος. Είναι η αμέσως επόμενη υποδιαίρεση ενός Άξονα, στο δένδρο των προτεραιοτήτων. Περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους συναφείς γενικούς στόχους

φαρμογής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αποτελούν αντικείμενο εκτεταμένης ανάλυσης η οποία θα οδηγήσει στη διεξαγωγή συμπερασμάτων και διατύπωση προτάσεων.

Αρμοδιότητες στο φυσικό περιβάλλον : φυσικοί πόροι , φυσικοί αποδέκτες, φυσικές καταστροφές, περιβαλλοντικές υποδομές

Αρμοδιότητες στο οικιστικό περιβάλλον: μεταφορές και πολεοδομικές εφαρμογές

β. «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία και Πολιτισμός»: περιλαμβάνει βασικούς τομείς κοινωνικής πολιτικής όπως την κοινωνική φροντίδα, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και την παιδεία. Επιδίωξη του συγκεκριμένου άξονα είναι η αξιολόγηση των υφιστάμενων πολιτικών καθώς και ο σχεδιασμός και η προώθηση νέων πολιτικών που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή και την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Αρμοδιότητες του κοινωνικού περιβάλλοντος: πρόνοια, δημόσια υγεία, εκπαίδευση, πολιτισμός, αθλητισμός, κοινωνικές υποδομές

γ. «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»: αναφέρεται στους παράγοντες που επιδρούν στην τοπική ανάπτυξη και στην ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας. Μελετούνται οι βασικοί δείκτες για την ανεργία και την απασχόληση της περιοχής. Διερευνάται ακόμη η δυνατότητα υλοποίησης καινοτόμων δράσεων όπως αυτή της κοινωνικής οικονομίας στην τοπική κοινωνία. Τέλος αξιολογούνται οι υπάρχουσες δομές δημοτικής επιχειρηματικότητας καθώς και οι προϋποθέσεις προσαρμογής της λειτουργίας τους στα νέα δεδομένα.

Αρμοδιότητες στο οικονομικό περιβάλλον: αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και απασχόληση, οικονομικές υποδομές, επιχειρηματική δραστηριότητα

δ. «Ο ΟΤΑ ως οργανισμός και οι σχέσεις του με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς»: αναφέρεται στην αναδιάρθρωση των εσωτερικών δομών του οργανισμού. Τα βασικά μέτρα για την επίτευξη του παραπάνω στόχου περιλαμβάνουν δράσεις όπως της αύξησης της αποδοτικότητας, της βελτίωσης ποιότητας υπηρεσιών, της επιμόρφωσης και της κατάρτισης του προσωπικού και των αιρετών, της διείσδυσης τεχνολογιών

πληροφορικής και επικοινωνιών, τέλος την υποστήριξη σύγχρονων επιτελικών μορφών οργάνωσης.

Αρμοδιότητες στο θεσμικό /οργανωτικό περιβάλλον: ρυθμίσεις και έλεγχοι, αστική και δημοτική κατάσταση πολιτών, τοπικοί θεσμοί.

Να σημειωθεί ιδιαίτερα πως ένας τουλάχιστον από τους άξονες προτεραιότητας ενός δήμου πρέπει να αποσκοπεί πρώτον στην ανάπτυξη του ΟΤΑ και του Νομικού Προσώπου του ως οργανισμών και δεύτερον στην βελτίωση των σχέσεων με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς. Ο συγκεκριμένος αυτός άξονας ενδεικτικά θα αφορά:

- α) Την γενική οργάνωση και λειτουργία του Ο.Τ.Α. καθώς και σε ζητήματα αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και χρηστής τοπικής διαχείρισης.
- β) Τις οριζόντιες ή υποστηρικτικές λειτουργίες του Ο.Τ.Α. και των Ν.Π. του
- γ) Τις ανάγκες υποστήριξης των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους καθώς και τη γενικότερη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Ο.Τ.Α.

Επιχειρησιακός προγραμματισμός

Στόχοι και δράσεις

Η στρατηγική ενός ΟΤΑ καθορίζεται σε 2 στάδια.

Αρχικά καθορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο η συνολική στρατηγική του ΟΤΑ και η στρατηγική του κάθε Άξονα προτεραιότητας μέσω της διατύπωσης των γενικών στόχων. Στην συνέχεια εξειδικεύονται οι γενικοί στόχοι και επιλέγεται η στρατηγική του κάθε Μέτρου, μέσω της διατύπωσης των ειδικών στόχων.

Οι γενικές στρατηγικές επιλογές του Δημοτικού Συμβουλίου δηλαδή οι άξονες προτεραιότητας και γενικοί στόχοι, αποτελούν το πλαίσιο για την λήψη στρατηγικών αποφάσεων από όργανα διοίκησης των επί μέρους δημοτικών υπηρεσιών (π.χ Αντιδήμαρχοι) και των εποπτευόμενων φορέων του ΟΤΑ (π.χ Πρόεδροι και Διοικητικά συμβούλια των ΝΠΔΔ και των Δημοτικών επιχειρήσεων του ΟΤΑ).

Έχει ήδη αναφερθεί ότι οι γενικές στρατηγικές επιλογές για την τοπική και οργανωτική ανάπτυξη του ΟΤΑ σταδιακά εξειδικεύονται σε ειδικότερες επιλογές. Κατά αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να διαμορφωθεί η εικόνα ενός ενιαίου και συνεκτικού σχεδιασμού. Ο σχεδιασμός αυτός βασίζεται σε ιεραρχημένες συνολικές προτεραιότητες με βάση τις ανά-

γκες της περιοχής και των κατοίκων. Ωστόσο, δεν αποτελεί ένα σύνολο στόχων ασύνδετων μεταξύ τους, που προκύπτουν από την υφιστάμενη οργανωτική διάρθρωση του ΟΤΑ και αφορούν κάθε επιμέρους δημοτική υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο.

Με τις ειδικότερες επιλογές στο επίπεδο των Μέτρων, γίνεται η καθολική διάχυση των στόχων του Δημοτικού Συμβουλίου σε όλες τις υπηρεσίες, τα Νομικά Πρόσωπα καθώς και τις επιχειρήσεις του Δήμου. Έτσι η στρατηγική σε επίπεδο Μέρου ευθυγραμμίζεται με την γενική κατεύθυνση που ορίζουν οι συνολικές επιλογές του Δημοτικού συμβουλίου.

Επομένως καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι διακρίνονται οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι σε ειδικότερους στόχους όπως και ο κάθε άξονας αντίστοιχα εξειδικεύεται σε Μέτρα τα οποία αντιστοιχούν σε έναν ή περισσότερους ειδικούς στόχους που πρέπει να υλοποιηθούν ιεραρχικά από τον ΟΤΑ την επόμενη τετραετία

Τα προαναφερθέντα Μέτρα μπορούν να αφορούν ενδεικτικά:

Ύδρευση και Αποχέτευση, Διαχείριση απορριμμάτων, Κοινωνική φροντίδα, Πολιτισμό και Αθλητισμό, Απασχόληση, Τουριστική ανάπτυξη, Οικονομικά του Ο.Τ.Α., καθώς και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του.

Ωστόσο για να επιτευχθούν οι στόχοι κάθε μέτρου σχεδιάζεται ένα ολοκληρωμένο υποπρόγραμμα δράσεων. Οι δράσεις με τη σειρά τους, δύναται να είναι επαναλαμβανόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών και των οργάνων της διοίκησης.

Οι επαναλαμβανόμενες λειτουργίες μπορεί να περιλαμβάνουν είτε τις κυρίες λειτουργίες είτε τις υποστηρικτικές ή οριζόντιες. Οι πρώτες είναι δραστηριότητες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες και συνεπώς εκπληρώνεται ο σκοπός του ΟΤΑ (όπως δραστηριότητες κοινωνικές, πολιτιστικές, αθλητισμού, προστασίας περιβάλλοντος) ενώ οι δεύτερες των οποίων ο ρόλος συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στις υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του (όπως διαχείριση θεμάτων προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, υποστήριξη του προγραμματισμού, τεκμηρίωση πληροφοριών).

Οι υπεύθυνοι υλοποίησης των δράσεων μπορεί να είναι υπηρεσίες του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του, σύνδεσμοι ΟΤΑ στους οποίους συμμετέχει ο ΟΤΑ ή οι δομές που ορίζονται ως φορείς υλοποίησης στις συμβάσεις του Ο.Τ.Α. με άλλους φορείς.

Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων

Οφείλετε να επισημανθεί ότι ο σκοπός της σύνταξης του τετραετούς προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση των στρατηγικών επιλογών για την επόμενη περίοδο από τον ΟΤΑ και τα Νομικά του Πρόσωπα. Από την προηγούμενη ενότητα, που ουσιαστικά εμπεριέχει τον καθορισμό των φορέων υλοποίησης των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων, έχει ήδη προσδιοριστεί σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο του προγραμματισμού της δράσης του κάθε δημοτικού φορέα.

Το τετραετές πρόγραμμα δράσης συντάσσεται ξεχωριστά από κάθε φορέα υλοποίησης. Στο δεύτερο κεφάλαιο του Επιχειρησιακού Προγραμματισμού βρίσκονται οι ιεραρχημένες δράσεις για την επίτευξη των στόχων του εκάστοτε μέτρου και πιο συγκεκριμένα καθορίζονται οι δράσεις πρώτης προτεραιότητας.

Σε αυτές συμπληρώνεται τυποποιημένο έντυπο προγραμματισμού στο οποίο τουλάχιστον προσδιορίζεται:

- α. Ο άξονας και το μέτρο του επιχειρησιακού προγράμματος, όπου εντάσσεται η δράση.
- β. Οι στόχοι του μέτρου στην επίτευξη των οποίων θα συμβάλλουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα της δράσης.
- γ. Οι εκροές που θα παραχθούν από την υλοποίηση της δράσης.
- δ. Οι φάσεις υλοποίησης της δράσης.
- ε. Η υπηρεσία του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της δράσης.
- στ. Η χωροθέτηση της δράσης.
- ζ. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, ανά έτος.
- η. Οι αναγκαίοι ανθρώπινοι και υλικοί πόροι και άλλες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της δράσης.
- θ. Ο προϋπολογισμός δαπανών και οι πηγές χρηματοδότησης.

Αναφορικά με τον προϋπολογισμό του Δήμου να σημειωθεί πως ως διοικητική πράξη έχει χρονικά όρια το ένα έτος και τα συγκεκριμένα ποσά που περιλαμβάνει έχουν αξία για την περίοδο αυτή, με προβλεπόμενη βέβαια επέκταση εκτός των ορίων που έχουν προσδιορισθεί. Η διαμόρφωση τετραετούς προϋπολογισμού σημαίνει σαφής και ακριβή γνώση των εσόδων και των εξόδων της τετραετίας¹⁴.

¹⁴ Αυτό πρακτικά για το δήμο σημαίνει χωρίς την παραμικρή απόκλιση προσδιορισμό των ανταποδοτικών τελών, δηλαδή την πλήρη γνώση του ύψους των ανταποδοτικών υπηρεσιών πράγμα που είναι πολύ

Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

Οικονομικός προγραμματισμός

Εφόσον ολοκληρωθεί ο τετραετής προγραμματισμός δράσης και ο οικονομικός προγραμματισμός του ΟΤΑ και των δημοτικών νομικών προσώπων, θα προκύψει η συνολική εικόνα του δημοτικού προγραμματισμού, η οποία θα επιτρέψει τη διενέργεια ελέγχων ως προς την τήρηση των προτεραιοτήτων. Μέσω της εικόνας της κατανομής των οικονομικών πόρων σε κάθε άξονα προτεραιότητας ελέγχεται η σχετική βαρύτητα που αποδίδει η δημοτική αρχή σε κάθε επί μέρους τομέα πολιτικής, σε κάθε μέτρο ή πράξη. Ελέγχεται δηλαδή ο κοινωνικός και αναπτυξιακός χαρακτήρας του συνολικού δημοτικού προγράμματος.

Ο τετραετής Οικονομικός Προγραμματισμός θα «μεταφράζει» σε οικονομικούς πόρους το πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και θα περιλαμβάνει:

- α) Εκτίμηση των λειτουργικών δαπανών για την κάλυψη της λειτουργίας των υφιστάμενων και των νέων υπηρεσιών και λοιπόν δράσεων.
- β) Εκτίμηση των επενδυτικών δαπανών για νέες ή συνεχιζόμενες επενδύσεις και κατάρτιση χρηματοδοτικών πινάκων κατά άξονα και μέτρο.
- γ) Εκτιμήσεις των αναγκαίων εσόδων του ΟΤΑ και των Ν.Π ανά πηγή χρηματοδότησης για την κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών για κάθε έτος της επόμενης τετραετίας και κατάρτιση.

Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

Στο κεφαλαίο αυτό συγκαταλέγονται οι διαδικασίες υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του Ε.Π.

Οι Δημοτικές υπηρεσίες λειτουργούν αποκτώντας και αξιοποιώντας πόρους (οικονομικούς, προσωπικό, εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, πληροφορίες και γνώσεις) για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών με σκοπό την ικανοποίηση τοπικών αναγκών. Το Ε.Π. επομένως θα διατυπώνει στρατηγικούς και επιχειρησιακούς στόχους οι οποίοι θα αφορούν στις ανάγκες που επιδιώκεται να ικανοποιηθούν, στα αποτελέσματα που θα επιτευχθούν σε

δύσκολο να εφαρμοστεί από τον δήμο. Απ την άλλη πλευρά όμως καλό θα είναι να γίνει ο προγραμματισμός των επενδύσεων για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους...

συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και τέλος στους πόρους που θα αξιοποιηθούν για την παραγωγή των αποτελεσμάτων.

Οι στόχοι συνεπώς που θα διατυπώνονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα πρέπει να είναι σαφής, συγκεκριμένοι και χρονικά προσδιορισμένοι. Η πλέον σαφής και «επαληθεύσιμη» διατύπωση των στόχων προϋποθέτει την μέτρηση τους, μέσω της χρήσης κατάλληλων δεικτών¹⁵ που μετρούν

α) Αποτελέσματα-επιπτώσεις για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων και

β) Το βαθμό υλοποίησης ή το σύνολο των εκροών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος. Οι δείκτες αυτοί λειτουργούν ως μέσο ποσοτικοποίησης των στόχων.

Οι δείκτες παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες :

α) Δείκτες αποτελεσμάτων, με τους οποίους παρακολουθείται η επίτευξη των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος .

β) Δείκτες εισροών και εκροών, με τους οποίους παρακολουθείται η υλοποίηση των δράσεων ενός ΟΤΑ.

Για την παρακολούθηση των γενικών και ειδικών στόχων του ΕΠ αξιοποιούνται δείκτες αποτελεσμάτων, με τους οποίους αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των δράσεων του Ε.Π. Οι δείκτες αποτελεσμάτων είναι κατάλληλα επιλεγμένα ποσοτικά μεγέθη ή λόγοι δύο ποσοτικών μεγεθών που μετρούν (άμεσα ή έμμεσα) τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ και παρακολουθούν τις αλλαγές τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων.

Χρησιμεύουν για την ποσοτικοποίηση των γενικών και ειδικών στόχων του Ε.Π. προκειμένου να διευκολυνθεί η παρακολούθηση της προόδου επίτευξής τους.

Οι δείκτες αποτελεσμάτων διακρίνονται σε :

¹⁵ δηλ. ποσοτικών μεγεθών ή λόγων μεταξύ δύο ποσοτικών μεγεθών

Δείκτες ανάπτυξης και ωφελειών: Οι δείκτες αυτοί μετρούν τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων στους αποδέκτες (ωφέλειες) και στην περιοχή (αναπτυξιακές επιπτώσεις) του ΟΤΑ.

Δείκτες δραστηριοτήτων & εξυπηρέτησης του πολίτη: Οι δείκτες αυτοί μετρούν την επάρκεια, την ποιότητα και το βαθμό εξυπηρέτησης του πολίτη καθώς και την αποδοτικότητα των δραστηριοτήτων.

Δείκτες ανθρώπινου δυναμικού και υλικοτεχνικής υποδομής: Οι δείκτες αυτοί αναφέρονται στα αποτελέσματα της διαχείρισης των πόρων του ΟΤΑ και ανάλογα με το είδος των πόρων διακρίνονται σε: δείκτες ανθρώπινου δυναμικού (πολιτικού και υπηρεσιακού προσωπικού), δείκτες μηχανοργάνωσης, δείκτες οχημάτων και Η/Μ εξοπλισμού, δείκτες κτιριακών εγκαταστάσεων.

Οικονομικοί Δείκτες: Για την μέτρηση των οικονομικών αποτελεσμάτων αξιοποιούνται: Δείκτες εσόδων-εξόδων (δείκτες διάρθρωσης και διαχρονικής εξέλιξης των εσόδων και δαπανών, δείκτες συσχέτισης εσόδων και δαπανών), δείκτες προϋπολογισμού-απολογισμού (δείκτες αποκλίσεων μεταξύ προϋπολογισθέντων και απολογιστικών οικονομικών μεγεθών), δείκτες ρευστότητας, δείκτες δανειακής επιβάρυνσης, δείκτες επενδύσεων

Η παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων του ΕΠ προϋποθέτει τη κατάρτιση δεικτών για τις εισροές και τις εκροές των δράσεων.

Οι δείκτες εκροών και εισροών αφορούν ποσοτικά μεγέθη που εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας δράσης μετρώντας τις εκροές που παράγονται ή τις εισροές (πόρους) που καταναλώνονται για την υλοποίηση της δράσης, σε ένα χρονικό διάστημα.

Αξιοποιώντας τους δείκτες εισροών, εκροών και αποτελεσμάτων προκύπτουν οι δείκτες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της λειτουργίας ενός ΟΤΑ και επομένως της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος

Να σημειωθεί πως η χρησιμότητα των δεικτών συνίσταται στην ποσοτικοποίηση των στόχων με σκοπό την παρακολούθηση της προόδου επίτευξης τους. Οι δείκτες παράλληλα λειτουργούν ως αρωγοί για τη διενέργεια συγκρίσεων μεταξύ ομάδων ομοειδών ΟΤΑ, με σκοπό τον εντοπισμό των αυτών (των ΟΤΑ) που λειτουργούν ως πρότυπα και την μεταφορά της εμπειρίας των «βέλτιστων πρακτικών» που εφαρμόζονται σε άλλους.

Ένας ακόμη λόγος που μπορεί να εντοπιστεί είναι το γεγονός ότι θεωρούνται κατάλληλοι για την διενέργεια διαχρονικών συγκρίσεων στο εσωτερικό του ίδιου του ΟΤΑ με σκοπό την αξιολόγηση της δράσης του και στην λήψη μέτρων για την βελτίωση του.

3.7.: Ο Επιχειρησιακός Προγραμματισμός στην Ελλάδα

Η σύνταξη Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ ειδικότερα, αποσκοπεί στην εισαγωγή μονίμων διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων του ΟΤΑ, να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία και διαδικασία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό του.

Ο αριθμός¹⁶ των υπόχρεων δήμων για την εκπόνηση στο σύνολο της χώρας είναι 230 και συμπεριλαμβάνει τους ΟΤΑ με πληθυσμό άνω των 10.000 και τους δήμους Καρπενησίου και Αμφίσης ως πρωτεύουσες νομών (αν και με πληθυσμό που δεν προβλέπεται δηλαδή κάτω των 10.000 κατοίκων).

¹⁶ ΕΕΤΑΑ, Περιοδικό Τοπική Ανάπτυξη & Αυτοδιοίκηση

Η κατανομή των υπόχρεων Δήμων ανά περιφέρεια είναι η ακόλουθη:

Περιφέρεια	Σύνολο Νομών	Σύνολο Υπόχρεων ΟΤΑ
Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης	5	16
Αττική	4	72
Βόρειο Αιγαίο	3	3
Δυτικής Ελλάδος	3	17
Δυτικής Μακεδονίας	4	6
Ηπείρου	4	4
Θεσσαλίας	4	14
Ιονίων Νήσων	4	5
Κεντρικής Μακεδονίας	6	23
Ν. Θεσσαλονίκης		23
Κρήτης	4	13
Νοτίου Αιγαίου	2	10
Πελοπόννησος	5	13
Στερεάς Ελλάδας	5	11
Σύνολο	54	230

Πηγή: ΕΕΤΑΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1.:Έρευνα πεδίου σε Ο.Τ.Α της χώρας

Η έρευνα διεξήχθη σε 60 δήμους σε συνολο 230 σε ολη την επικράτεια(παρατείνεται στην συνέχεια χάρτης και πίνακας αναλυτικός για το ποσοι δήμοι είναι σε κάθε περιφέρεια).

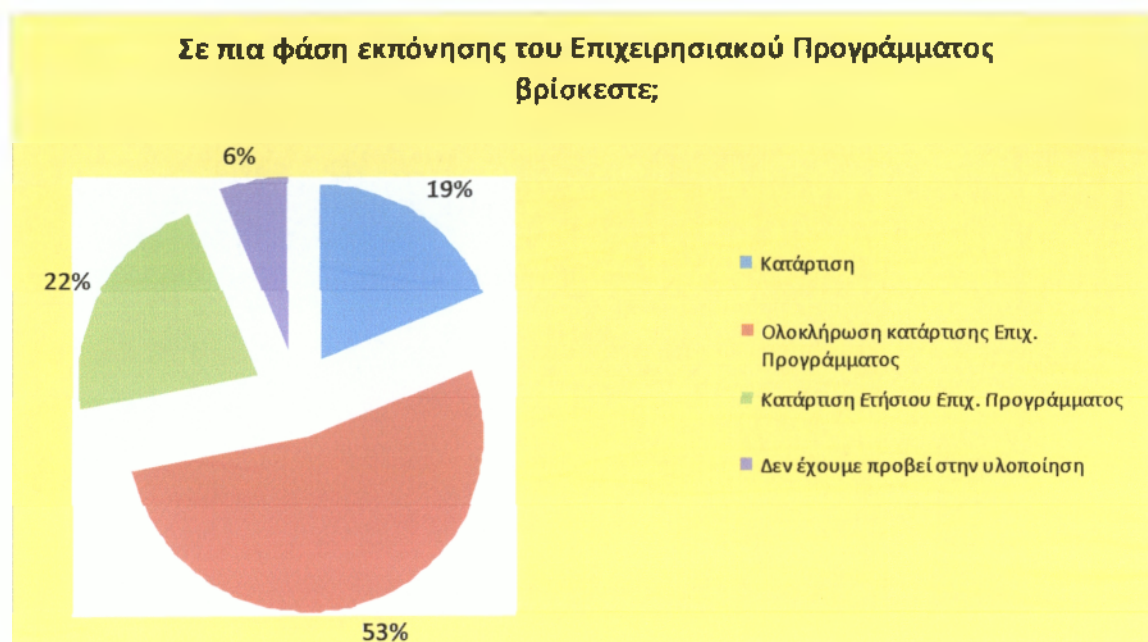
Σκοπός της έρευνας είναι- και στο βαθμό που αυτό βέβαια είναι εφικτό- να καταγράψει τα προβλήματα αλλά και τις προοπτικές που τα Ε.Π δημιουργούν στους Ο.Τ.Α. Βέβαια είναι κατανοητό ότι πολλα από τα προβλήματα που εχει καταγράψει η έρευνα μας θα αλλάξουν θελω να πιστεύω προς το καλύτερο λόγω της θεσμικής αλλαγής του <<ΚΑΛΙ-ΚΡΑΤΗ>>.

Είναι σαφές ότι προβλήματα που αφορούν ειξειδικευμένο πρωσοπικο, προγραμματισμό αλλά και πόρους θα εξομαλυνθούν λόγω της θεσμικής αλλαγής που αναφέραμε πιο πάνω.



Ερώτηση 1η

Στην ερώτηση 1 οι δήμοι που συμμετείχαν καλούνται να απαντήσουν σε ποια φάση του Ε.Π βρίσκονται. Τα στοιχεία που προκύπτουν παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.



Διάγραμμα 1

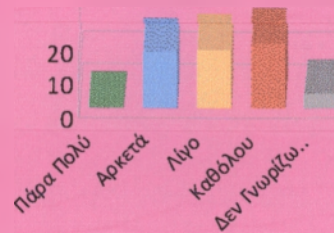
Πηγή: Προσωπική Έρευνα

Στην ερώτηση αυτή παρουσιάζει ενδιαφέρον ότι το 53% βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης του Ε.Π. Το 19% βρίσκεται σε κατάρτιση, το 22% καταρτίζει ετήσιο Ε.Π. και ένα 6% δεν έχει προβεί ακόμη σε κατάρτιση Ε.Π.

Ερώτηση 2η

Στην ερώτηση 2 ερωτώνται οι συμμετέχοντες στην έρευνα αν οι πηγές χρηματοδότησης του Ε.Π είναι επαρκείς.

Θεωρείτε ότι οι πηγές χρηματοδότησης για την εκπόνηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι επαρκείς ;



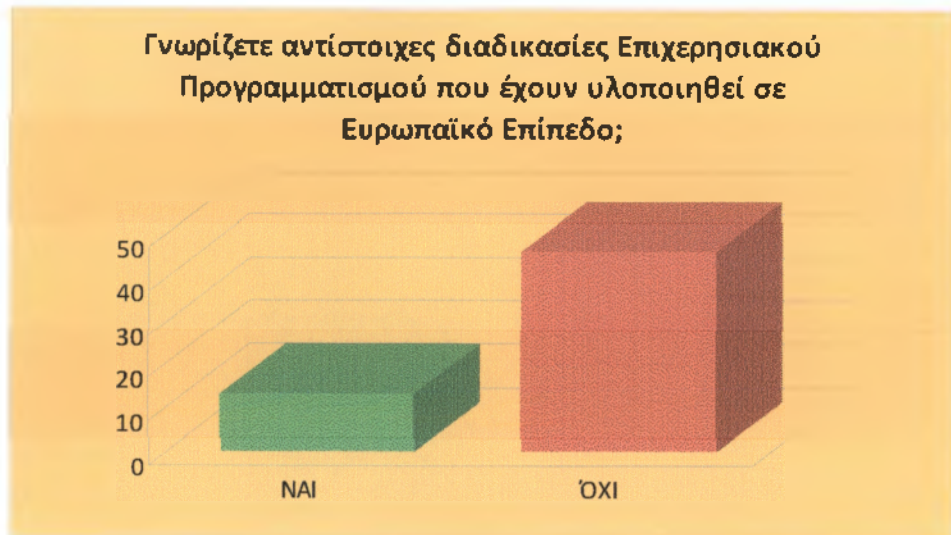
Διάγραμμα 2

Πηγή: Προσωπική Έρευνα

Αυτό που προκαλεί εντύπωση σε αυτή την ερώτηση είναι ότι κανείς από το δείγμα δεν θεωρεί ότι είναι επαρκείς οι πηγές χρηματοδότησης. Το 23% απαντά αρκετά, το 30% λίγο, το 34% καθόλου και ένα 7% δεν έχει άποψη. Συμπερασματικά η πλειοψηφία α των ερωτηθέντων δε θεωρεί επαρκείς τις πηγές χρηματοδότησης των Ε.Π

Ερώτηση 3η

Στην ερώτηση 3 ρωτάμε εάν υπάρχει γνώση για αντίστοιχες διαδικασίες Ε.Π που έχουν υλοποιηθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για να δούμε αν υπάρχει πληροφόρηση Ευρωπαϊκό επίπεδο σε και αμφίδρομη πληροφόρηση.



Διάγραμμα 3

Πηγή : Προσωπική Έρευνα

Παρουσιάζει ενδιαφέρον ότι το 77% δεν έχει καμιά γνώση για Ε.Π που έχουν υλοποιηθεί σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο το 23% απαντά θετικά.

Ερώτηση 6η

Στην ερώτηση 6 ρωτάμε τους συμμετέχοντες στο δείγμα εάν ήσαν έτοιμοι να υλοποιήσουν Ε.Π.



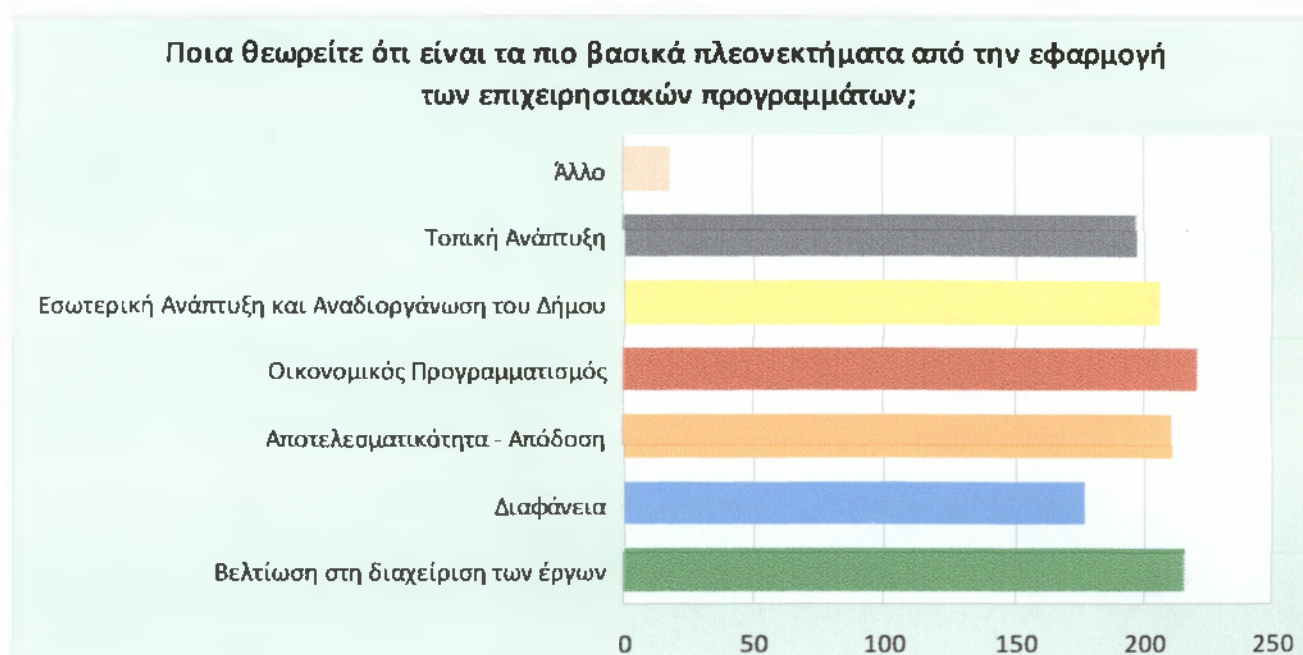
Διάγραμμα 4

Πηγή : Προσωπική Έρευνα

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι το $\frac{1}{2}$ σχεδόν του δείγματος δηλαδή το 43% απαντά παρά πολύ και αρκετά προετοιμασμένο για υλοποίηση Ε.Π, το 30% λίγο, το 17% καθόλου και το 4% δεν έχει άποψη. Φαίνεται εδώ το μεγάλο πρόβλημα που υπάρχει στην υλοποίηση Ε.Π λόγω έλλειψης ενημέρωσης εξειδικευμένου προσωπικού και αναπτυξιακού προγράμματος.

Ερώτηση 7η

Η ερώτηση αυτή καλεί τους ερωτώμενους να απαντήσουν ποια θεωρούν ως βασικά πλεονεκτήματα από την εφαρμογή των Ε.Π.



Διάγραμμα 4

Πηγή : Προσωπική Έρευνα

Αναφορικά με την προτεραιότητα που δίνουν οι ερωτώμενοι σχετικά με τα πλεονεκτήματα των Ε.Π. Ιδιόαιρη έμφαση δίνεται με 216 μονάδες στη <<Βελτίωση στη διαχείριση των έργων>> ενώ 166 βαθμοί στην <<Αποτελεσματικότητα-Απόδοση>> και <<Οικονομικός Προγραμματισμός>>. Ακολουθούν με σειρά προτεραιότητας η <<Εσωτερική Ανάπτυξη και Αναδιοργάνωση του Δήμου>> με 206 μονάδες <<Τοπική Ανάπτυξη>> με 197 μονάδες <<Διαφάνεια>> με 177 μονάδες και το <<Άλλο>> με 18. Προκαλεί εντύπωση ότι η διαφάνεια κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις.

Ερώτηση 8η

Στην ερώτηση αυτή οι συμμετέχοντες στην έρευνα καλούνται να απαντήσουν ποια θεωρούν τα κυριότερα προβλήματα για την υλοποίηση των Ε.Π.



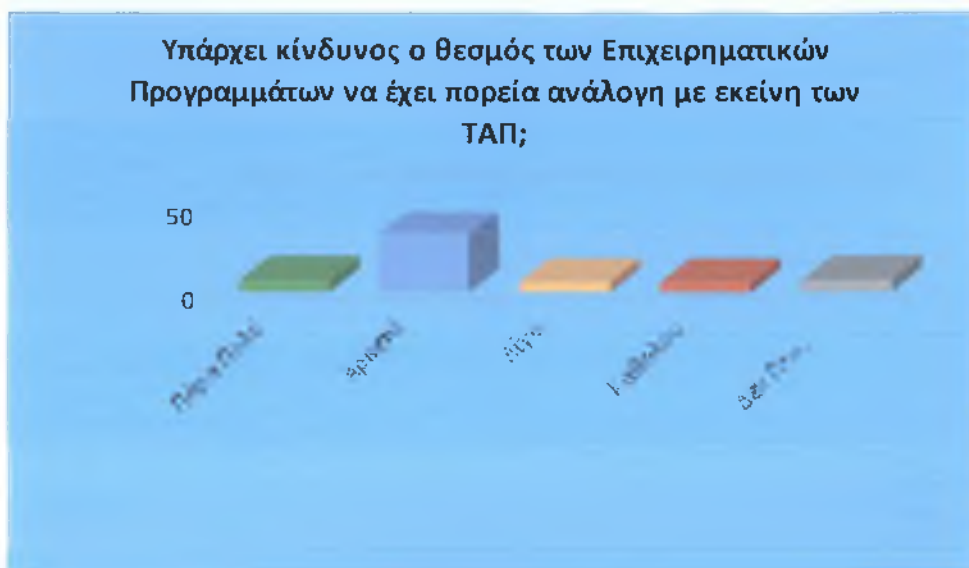
Διάγραμμα 5

Πηγή : Προσωπική Έρευνα

Στην ιεράρχηση προβλημάτων εξέχουσα θέση έχει η <<Οργάνωση Ο.Τ.Α.>> με 219 μονάδες ενώ με 202 μονάδες ακολουθεί το <<Μη εξειδικευμένο προσωπικό>>. Ακολουθούν με σειρά προτεραιότητας με 191 μονάδες το <<Ανεπαρκές προσωπικό>>, με 186 μονάδες η <<Εμπειρία προγραμματισμού και διαχείρισης έργων>>, με 171 μονάδες η <<Συνεργασία σε άλλο επίπεδο διοίκησης>>, με 127 μονάδες τα <<Μηχανογραφικά Προβλήματα>> και τέλος με 14 μονάδες το <<Άλλο>>.

Ερώτηση 9η

Στην ερώτηση αυτή ρωτάμε τους συμμετέχοντες στην έρευνα αν υπάρχει ο κίνδυνος τα Ε.Π να έχουν ίδια πορεία με τα Τ.Α.Π.



Διάγραμμα 6

Πηγή: Προσωπική Έρευνα

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι υπάρχει <<Αρκετά>> και <<Πάρα Πολύ>> κίνδυνος ο θεσμός των Ε.Π να έχει πορεία ανάλογη των Τ.Α.Π απαντά το 63% των ερωτηθέντων δηλαδή πάνω από τα 2/3 <<Λίγο>> και <<Καθόλου>> απαντά το 26%,ενώ το 11% δεν έχει άποψη.

Ερώτηση 10η

Στην ερώτηση αυτή ζητάμε την άποψη των συμμετεχόντων στην έρευνα αν τα Ε.Π θα συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη, κάτι που βασικά είναι και το ζητούμενο από την λειτουργία των Ε.Π, και έχ μεγάλη σημασία τι άποψη έχουν αυτοί που υλοποιούν τα Ε.Π σε αυτό το θέμα.



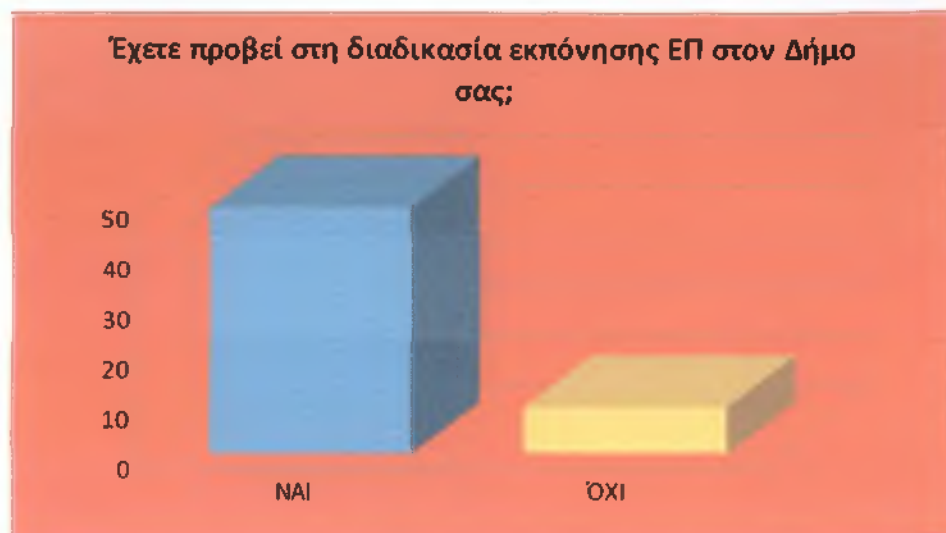
Διάγραμμα 7

Πηγή: Προσωπική Έρευνα

Είναι πολύ θετικό ότι το 75% απαντά <<Πάρα πολύ>> και <<Αρκετά>> διότι είναι πόλος έλξης και καλής λειτουργίας των Ε.Π να πιστεύει αυτός που τα υλοποιεί ότι έχουν καθοριστική συμβολή στη τοπική ανάπτυξη. Το 22% απαντά <<Λίγο>> και το 3% <<Καθόλου>> και <<Δεν Γνωρίζω/Δεν Απαντώ>>.

Ερώτηση 11η

Στην ερώτηση αυτή ζητάμε να μάθουμε εάν έχουν εκπονήσει Ε.Π.



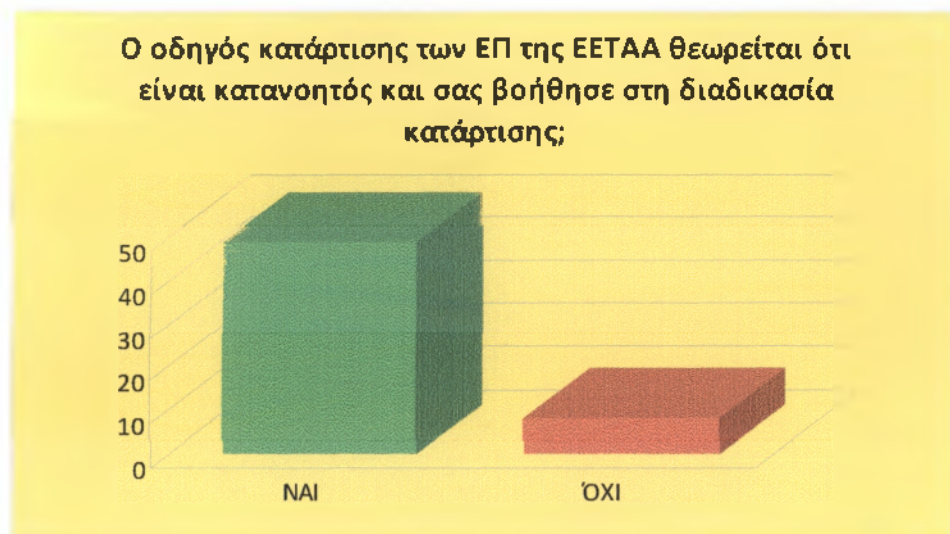
Διάγραμμα 8

Πηγή: Προσωπική Έρευνα

Η συντριπτική πλειοψηφικά το 82% έχουν εκπονήσει Ε.Π, το 15% <<Όχι>>, ενώ το 3% δεν απάντησε.

Ερώτηση 13η

Στην ερώτηση αυτή προσπαθούμε να μάθουμε εάν και πόσο ο οδηγός κατάρτισης της Ε.Ε.Τ.Α.Α βοήθησε στην κατάρτιση των Ε.Π.



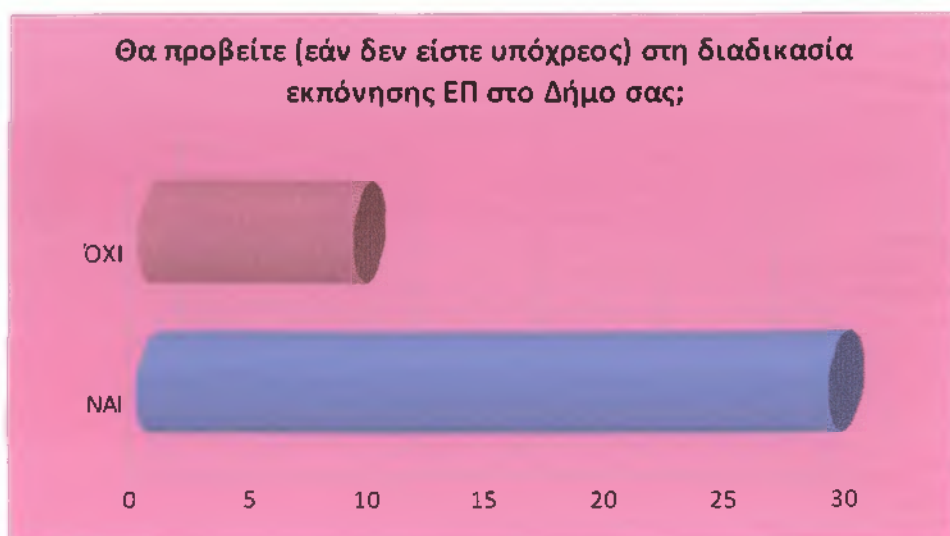
Διάγραμμα 9

Πηγή: Προσωπική Έρευνα

13% Η συντριπτική πλειοψηφικά δηλαδή το 82% απάντησε <<ΝΑΙ>> ότι δηλαδή ήταν κατανοητός και βοήθησε, το απάντησε <<ΟΧΙ>> και τέλος το 5% δεν απάντησε καθόλου.

Ερώτηση 14η

Στην ερώτηση αυτή προσπαθούμε να δούμε τι θα έκαναν οι Δήμοι στην περίπτωση που δεν ήσαν υπόχρεοι να εκπονήσουν Ε.Π.



Διάγραμμα 10

Πηγή: Προσωπική Έρευνα

Το 49% απάντησε <<ΝΑΙ>>, θα το υλοποιούσε και ας μην ήταν υπόχρεος(προφανώς εδώ έχουν εκτιμήσει τη συμβολή των Ε.Π στην τοπική ανάπτυξη),το 15% απάντησε <<ΟΧΙ>>, ενώ το 36% δεν απάντησε καθόλου.

4.2.:ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με την έρευνα που διεξαγάγαμε καταλήξαμε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου και αυτό μας το δείχνει ότι το 94% του δείγματος καταρτίζει Ε.Π.

Επιβάλεται όμως το επιχειρησιακό πρόγραμμα να είναι ρεαλιστικό, εφικτό και ανάλογο των δυνατοτήτων των Δήμων. Και αυτό το αναφέρω διότι η εμπειρία μας δείχνει ότι τέτοιου είδους ανακοινώσεις από την πλευρά των αιρετών και τις Δημοτικές Αρχές διανθίζονται με μεγαλεπήβολα σχέδια και δημιουργούν ένα κλίμα ευφορίας. Μήπως τα προεκλογικά προγράμματα δεν είναι ένα παρά πολύ ωραίο επιχειρησιακό πρόγραμμα? Και αυτό το αναφέρω γιατί είχα την τύχη να σεμμετέχω σε σχεδιασμό προεκλογικών φυλαδίων.

Πρέπει η αναπτυξιακή πρακτική να συνοδεύεται και από ένα όραμα. Το όραμα πρέπει να αποτελεί τη συνοπτική διατύπωση μιας επιθυμητής κατάστασης κάθε περιοχής αλλά και του ίδιου του Δήμου ως οργανισμού την οποία πρέπει να επιδιώξει με την εφαρμογή του Ε.Π με ην ευρύτερη κοινωνική συναίνεση.

Η ενεργοποίηση της κοινωνίας και η συμμετοχή του δεν αφορά μόνο το Ε.Π, απαιτεί ταυτόχρονα και την ενεργοποίηση όλων των παραγωγικών δυνάμεων του Δήμου και την ουσιαστική συμβολή τους στην σχεδιαζόμενη προσπάθεια και την υλοποίηση της.

Πρέπει λοιπόν τα Ε.Π να λειτουργήσουν ως ένας μηχανισμός που υποστηρίζει και θα τροφοδοτεί την ανάπτυξη μέσα από την αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων και την ενίσχυση των αναπτυξιακών επιλογών.

Δεν πρέπει δηλ. το Ε.Π να λειτουργεί αποσπασματικά σε επιμέρους ανάγκες βραχυπρόθεσμα,

αλλά να δίνει λύσεις σε θέματα στρατηγικού χαρακτήρα όπως η αναπτυξιακή φυσιογνωμία των Δήμων.

Οι δράσεις μέσα από τις οποίες μπορεί αυτό να επιτευχθεί είναι μέσα από κινητοποίηση των τοπικών πόρων χρησιμοποιώντας τους για αειφόρο ανάπτυξη, διαφάνεια και χρηστή διαχείριση αλλά και ταυτόχρονη συμμετοχή των πολιτών.

Το 64% του δείγματος ωστόσο θεωρεί συγχρόνως ότι η πηγές χρηματοδότησης των Ε.Π δεν είναι επαρκείς και αυτό ίσως είναι το πιο σημαντικό πρόβλημα υλοποίησής τους.

Η εξεύρεση πόρων λοιπόν πέρα από τα τακτικά έσοδα και τους ιδίους πόρους αποτελεί τον κατάλληλο μοχλό για την οικονομική ανάπτυξη των Δήμων αλλά και τα εχέγκυα για την εκτέλεση των προγραμματισθέντων έργων αλλά και την οριοθέτηση νέων στόχων.

Η γνώση για Ε.Π. Ευρωπαϊκού Επιπέδου δεν υπάρχει και αυτό απαντά σε μεγάλο βαθμό στην μη απρόφηση κονδύλιων από τους Ο.Τ.Α. που αφορούν Ευρωπαϊκά Προγράμματα. Κυριοί λόγοι που αναφέρονται στην έρευνα είναι η έλλειψη ενημερωσης και του εξειδικευμένου προσωπικού. Σοβαρό πρόβλημα αν αναλογιστεί κανείς ότι οι Δήμοι αποτελούν οικονομικές μονάδες και λειτουργούν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον και οι μόνοι πόροι που έχουν για ανάπτυξη είναι τα κονδύλια από την Κεντρική Διοίκηση (που δυστυχώς σήμερα δεν υπάρχουν) και τα Κοινοτικά Προγράμματα.

Τα κυριότερα προβλήματα που αναφέρονται για την μη σωστή υλοποίηση των Ε.Π είναι η οργάνωση των Ο.Τ.Α και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού.

Ίσως αυτό απαντά στο ερώτημα γιατί το 63% του δείγματος θεωρεί ότι τα Ε.Π θα έχουν την ίδια τύχη με τα Τ.ΑΠ.

Είναι όμως πολύ θετικό ότι το 75% του δείγματος πιστεύει ότι τα Ε.Π συμβάλουν στην τοπική ανάπτυξη.

Αυτός είναι και ο λόγος που το 49% από τους ερωτωμένους θα υλοποιούσε Ε.Π ακόμη και αν δεν ήταν υποχρεος από τον Νόμο.

Εδώ φαίνεται η διαφορετική αντίληψη ορισμένων ανθρώπων της Τ.Α σε ότι αφορά την τοπική ανάπτυξη, την διαχείριση των κοινών μέσα από το πρίσμα του κοινού συμφέροντος.

Βέβαια αυτό το ποσοστό αγγίζει μόλις το 1/2 του δείγματος, προβληματίζει αλλά τουλάχιστον δείχνει ότι αλλάζει σιγά σιγά η κουλτούρα στην Τ.Α.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν όμως και τα ευρήματα από την έρευνα όσον αφορά τα προβλήματα και τις δυσκολίες που παρουσιάζονται στην υλοποίηση των Ε.Π.

Οι σημαντικότερες από αυτές είναι: α) έλλειψη εμπειρίας β) μη κατανόηση της αναγκαιότητας του θεσμού από αιρετούς και συναδέλφους ως εργαλείου ανάπτυξης γ) συντονισμός υπηρεσιών και ανάδειξη στόχων από αιρετούς δ) σύνδεση θεωρητικής κατάρτισης Ε.Π και πραγματικής υλοποίησης των έργων και ε) έλλειψη συμμετοχής των Δημοτών στην δημόσια διαβούλευση.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η αναγκαιότητα των Ε.Π. ως εργαλείο ανάπτυξης πιστεύω ότι έχει διαφανεί σε ολη την εργασία. Αυτό λοιπόν πιστεύω ότι πρέπει να γίνει πρώτα απ' όλα κατανοητό από τους αιρετούς. Αλλαγή κουλτούρας και τρόπου σκέψης από τους αιρετούς είναι η πρώτη αναγκαιότητα. Αυτό προκύπτει σαν προϋπόθεση ανάπτυξης των Ε.Π. και μέσα από την έρευνα μας.

Ένημερωση των υπηρεσιακών παραγόντων για την κατάρτιση-μεθοδολογία-και εκπόνηση των Ε.Π προκύπτει από την έρευνα μας η αναγκαιότητα για εξειδικευμένο προσωπικό. Εδώ πιστεύω ότι μπορεί να παίζει σημαντικό ρόλο το τμήμα της Τ.Α.

Οργάνωση των υπηρεσιών των Δήμων. Μου προκάλεσε έκπληξη ότι τα περισσότερα ερωτηματολόγια τα συμπληρώνουν προϊστάμενοι των Τεχνικών Υπηρεσιών.

Έλειψη λοιπόν υπηρεσιών προγραμματισμού. Επιτακτική ανάγκη δημιουργίας των τμημάτων αυτών στους Δήμους για την άμεση καταγραφή των προβλημάτων και στη συνέχεια μετατροπής αυτών σε αναπτυξιακές δυνατότητες μέσα από την επεξεργασία των Ε.Π. Και εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι ανάπτυξη ενός τόπου δεν είναι μόνο τα έργα υποδομής όπως πολλοί λογικά αποδίδεται και από το θεωρητικό μέρος των Ε.Π.

Αλλαγή όμως νοοτροπίας και των υπηρεσιακών παραγόντων . Να μην λειτουργούν καθαρά και μόνο σαν τεχνοκράτες αλλά να λειτουργούν σαν μπομποί και δέκτες των αναγκών της τοπικής κοινωνίας.

Αυτό θα επιφέρει την καλύτερη ανάπτυξη βασισμένη στις πραγματικές ανάγκες του κάθε τόπου και όχι μόνο σε ένα θεωρητικό μοντέλο.

Αυτό όμως θα είναι και το ένασμα για μεγαλύτερη συμμετοχή της κοινωνίας στην καταγραφή των αναπτυξιακών αναγκών και των αποφάσεων.

Ένα μεγάλο πρόβλημα της σημερινής κοινωνίας είναι η έλειψη συμμετοχής και ανέξοδη κριτική σε αυτούς που αποφασίζουν αλλά ταυτοχρόνα όταν μας δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής μέσα από την διαβούλευση δεν συμμετέχουμε.

Καλύτερος σχεδιασμός των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α Άμεση πληροφόρηση των υπηρεσιών για τις δυνατότητες των Ε.Π, καταγραφή προβλημάτων, προτάσεις για την καλύτερη λειτουργεία, πληροφοριακά συστήματα και λογισμικά που θα διευκολύνουν την εξυπηρέτηση του πολίτη-δημότη.

Ένταξη στον Ο.Ε.Υ των Δήμων προσωπικού καταρτισμένου και εδώ πιστεύω ότι θα παίξει σημαντικό ρόλο το τμήμα της Τ.Α.

Αξιοποίηση του του καινούργιου θεσμού του Καλικράτη σε όλους τους τομείς. Σίγουρα ο Καλικράτης δεν λειτούργησε στα πρώτα του βήματα με τους γρήγορους ρυθμούς που θα έπρεπε αλλά αυτό ήταν αναμενόμενο γιφτι η Τ.Α δεν ήταν πιστεύω έτοιμη για μια τέτοια μεταρύθμιση για τους γνωστούς λόγους που πολλοί από αυτούς αναφέρονται και στην παρούσα εργασία. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν έχει και τομές που μπορούν να βάλουν την Τ.Α αυτοδοίκτηση σε άλλο ρυθμό λειτουργίας προς το συμφέρον της κάθε τοπικής κοινωνίας και του πολίτη.

Για παράδειγμα οι πληθυσμιακές μεταβολές δίνουν το δικαίωμα σε όλους τους Δήμους τώρα πια να διεκδικήσουν χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

Οι αρμοδιότητες που μεταφέρονται στους Δήμους είναι παρά πολλές και ξεφεύγουμε πλέον από την γνωστή ρήση των αιρετών<< Δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα διοτι οι αποφάσεις παίρνονται κεντρικά>>. Τώρα πλέον οι αποφάσεις σε παρά πολλούς τομείς θα παίρνονται τοπικά είτε σε Περιφερειακό Επίπεδο είτε σε Τοπικό. Σημαντική λοιπόν η συμβολή των Ε.Π, στην καταγραφή και αξιολόγηση αναγκών.

Για παράδειγμα η ανεγέρση σχολείων. Μεταφέρεται η αρμοδιότητα από Κεντρικό Επίπεδο σε Τοπικό. Σαφώς και οι τοπικές κοινωνίες ξέρουν να εκτιμήσουν καλύτερα τις ανάγκες χωροθέτησης κ.λ.π.

Αυτό βέβαια αν συνδυαστεί και με την μεταφορά τον πόρων στους Ο.Τ.Α όπως προβλέπει ο Καλικράτης και είναι για παράδειγμα τα τέλη κυκλοφορίας των οχημάτων των κατοίκων των Δήμων η οι φόροι φυσικών προσώπων. Κρατάμε εδώ μια επιφύλαξη διοτι είναι γνωστό ότι πολλές οι εξαγγελίες μένουν μόνο στην θεωρία.

Πιστεύω όμως ότι στην δύσκολη οικονομική συγκυρία που ζούμε είναι μια ευκαιρεία να λειτουργήσουμε τους Ο.Τ.Α με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια όπως πιστεύω βάζουν τα Ε.Π θα μπορούμε να μιλάμε για τοπική ανάπτυξη. Εγώ πάντως προσωπικά πιστεύω και μέσα από την 10ετη εμπειρεία μου στον Δήμο Κορίνθου ότι μπορούμε να ανεβάσουμε το επίπεδο των υπηρεσιών που προσφέρουν στον πολίτη οι Ο.Τ.Α, που αυτό τελικά είναι και το στοίχημα που πρέπει ολοι να κερδίσουμε –αιρετοί , υπηρεσιακοί παράγοντες- εκπαίδευση- βασισμένοι σε εργαλεία όπως για παράδειγμα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα

που μέσα από αυτά μπορούμε να αναπτύξουμε δράσεις όπως ο πολιτισμός, η εκπαίδευση των υπαλλήλων, η αλλαγ΄γ νοοτροπίας και κουλτούρας αιρετών και ημών. Γιατι πρέπει να πω κλείνοντας ότι έχουμε και την τάση του να φταίνε πάντα οι άλλοι για την κατάσταση που ζούμε ολοι στην καθημερινότητα μας. Όχι ολοι έχουμε τις ευθύνες μας και τελικά αν δεν αλλάξει ο καθένας μας ατομικά δεν πρόκειται να γίνει καμιά αλλαγή σε γενικό επίπεδο οσα εργαλεία οικονομικής ανάπτυξης και να έχουμε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία

Αλεξόπουλος Α, (2007). Σημειώσεις Επιχειρησιακού Προγραμματισμού.

ΕΕΤΑΑ, (Σεπτέμβριος 2007), Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ, Έκδοση Α- Σχέδιο για παρατηρήσεις.

Περιοδικό Τοπική ανάπτυξη και αυτοδιοίκηση. Ιανουάριος –Μάρτιος 2007,

Ιστοσελίδες

Ypes.gr

Νόμοι –Προεδρικά Διατάγματα

Εγκύκλιος 45, Αθήνα 25-10-2006, ΥΠΕΣΔΔΑ

Εγκύκλιος 66 Αθήνα 14/9/2007, ΥΠΕΣΔΔΑ

Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, Νόμος 3463/2006 (ΦΕΚ Α.114/8/6/2006), Αθήνα 2006, Άρθρα 203-207, , ΕΕΤΑΑ

ΠΔ 185 / 2007, ΦΕΚ/85^Α 221-2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού». ΥΠΕΣΔΔΑ

Υπουργική Απόφαση 18183, «Δομή και περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.», ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Αθήνα , 2 Απριλίου 2007

Α.Π.: 18183

ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ: Σταδίου 27, Αθήνα

ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ: 101 83

Πληροφορίες: Ν. Παπαλιάκου – Ι. Μπέλλα

ΤΗΛ.: 210-32.29.710, 210-32 53 029

FAX: 210-32 21 152

ΘΕΜΑ: Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ.5 του άρθρου 206 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α') «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων».
2. Τη γνωμοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ με αριθ. Πρωτ. 27/890/14.3.2007 επί του σχεδίου Υπουργικής Απόφασης και Προεδρικού Διατάγματος για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
3. Την αριθ. ΔΙΔΚ/Φ.1/2/6139/23.03.2004 (ΦΕΚ 527/Β') κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και

Αποκέντρωσης», όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 17398/13.9.2006 (ΦΕΚ 1284/13.9.2006) όμοια.

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

καθορίζουμε το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, ως εξής:

Άρθρο 1

Δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων

1. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες ενότητες και κεφάλαια :

- α. Ενότητα 1: Στρατηγικός σχεδιασμός

- Κεφάλαιο 1.1: Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

- Κεφάλαιο 1.2: Στρατηγική του Ο.Τ.Α. και αναπτυξιακές προτεραιότητες

- β. Ενότητα 2: Επιχειρησιακός προγραμματισμός

- Κεφάλαιο 2.1: Στόχοι και δράσεις

- Κεφάλαιο 2.2: Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων

- γ. Ενότητα 3: Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

- Κεφάλαιο 3.1: Οικονομικός προγραμματισμός

- Κεφάλαιο 3.2: Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

2. Ως «Νομικά Πρόσωπα του Ο.Τ.Α.» νοούνται τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα του Ο.Τ.Α., οι δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις και οι δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες.

Άρθρο 2

Στρατηγικός Σχεδιασμός

1. Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

1. Στο πρώτο κεφάλαιο του στρατηγικού σχεδιασμού περιγράφονται τα χαρακτηριστικά της περιοχής του Ο.Τ.Α., τα χαρακτηριστικά του ίδιου του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών, και αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση.
2. Η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης περιλαμβάνει τουλάχιστον :
 - α. Τα βασικά γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της περιοχής του Ο.Τ.Α., καθώς και των σχέσεων και των αλληλεξαρτήσεων του με τους γειτονικούς ΟΤΑ και την ευρύτερη περιοχή.
 - β. Τα βασικά οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του Ο.Τ.Α..
3. Η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης περιλαμβάνει τουλάχιστον:
 - α. Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης, τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από τον Ο.Τ.Α., κατά την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας.
 - β. Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής του Ο.Τ.Α. ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή δημοτικών ή κοινοτικών υπηρεσιών.
 - γ. Τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, σε σχέση με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό και την υλικοτεχνική υποδομή τους, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και σε σχέση με την οικονομική τους κατάσταση.
 - δ. Τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).

Άρθρο 3

Στρατηγικός Σχεδιασμός

2. Στρατηγική του Ο.Τ.Α. και αναπτυξιακές προτεραιότητες

1. Στο δεύτερο κεφάλαιο του στρατηγικού σχεδιασμού περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:
 - α. Διατύπωση του αναπτυξιακού οράματος για την περιοχή του Ο.Τ.Α. και των κατευθυντήριων αρχών, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας του και τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων.
 - β. Προσδιορισμός της στρατηγικής του Ο.Τ.Α., δηλαδή των γενικών στρατηγικών στόχων προκειμένου να πετύχει το όραμά του.

- γ. Προσδιορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το επιχειρησιακό πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες.
2. Το όραμα αποτελεί συνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιδιώξιμης κατάστασης της περιοχής του Ο.Τ.Α. και του ίδιου του Ο.Τ.Α., ως οργανισμού, για την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο, την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.
3. Η διατύπωση της στρατηγικής του Ο.Τ.Α. γίνεται μέσω του καθορισμού γενικών στρατηγικών στόχων. Ενδεικτικά, οι στρατηγικοί στόχοι θα αφορούν :
- α. Στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής.
 - β. Στην ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών του.
 - γ. Στην αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητάς του (με τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων του, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής του).
 - ε. Στη βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης.
4. Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες εκφράζονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα με τη μορφή αξόνων. Ενδεικτικά, οι άξονες αυτοί μπορεί να είναι:
- α. «Φυσικό και Οικιστικό Περιβάλλον – Τεχνικές υποδομές».
 - β. «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία και Πολιτισμός».
 - γ. «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση».
 - δ. «Ο Ο.Τ.Α. ως οργανισμός και οι σχέσεις του με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς».
5. Μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας, ένας τουλάχιστον πρέπει να απασχολεί στην ανάπτυξη του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών, και στη βελτίωση των σχέσεων τους με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς. Ο άξονας αυτός ενδεικτικά αφορά :
- α. Στη γενική οργάνωση και λειτουργία του Ο.Τ.Α., καθώς και σε ζητήματα αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και χρηστής τοπικής διοίκησης.
 - β. Στις οριζόντιες ή υποστηρικτικές λειτουργίες του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του.
 - γ. Στις ανάγκες υποστήριξης των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για τη γενικότερη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Ο.Τ.Α..

Άρθρο 4

Επιχειρησιακός Προγραμματισμός

1. Στόχοι και δράσεις

1. Στο πρώτο κεφάλαιο του επιχειρησιακού προγραμματισμού εξειδικεύονται οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι σε ειδικότερους στόχους. Ακολούθως, κάθε άξονας εξειδικεύεται σε μέτρα, που αντιστοιχούν σε έναν ή περισσότερους ειδικότερους στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν κατά προτεραιότητα από τον Ο.Τ.Α. την επόμενη τετραετία. Ενδεικτικά, τα μέτρα μπορεί να αφορούν: Ύδρευση και Αποχέτευση, Διαχείριση απορριμμάτων, Κοινωνική φροντίδα, Πολιτισμό και Αθλητισμό, Απασχόληση, Τουριστική ανάπτυξη, Οικονομικά του Ο.Τ.Α., καθώς και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του.
2. Για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου σχεδιάζεται ένα ολοκληρωμένο υποπρόγραμμα δράσεων. Οι δράσεις είναι δυνατό να είναι κατηγορίες έργων ή μεγάλα έργα (όπου ως έργα νοούνται δράσεις που εκτελούνται εφ' άπαξ, με καθορισμένη χρονική έναρξη και πέρας υλοποίησης) ή να είναι συνεχώς επαναλαμβανόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών και οργάνων διοίκησης. Τα έργα, ενδεικτικά, είναι δυνατό να περιλαμβάνουν τεχνικά έργα, μελέτες, έρευνες, ενέργειες κατάρτισης, ενέργειες δημοσιότητας, κανονιστικές ρυθμίσεις. Οι συνεχείς λειτουργίες είναι δυνατό να περιλαμβάνουν:
 - α. Κύριες λειτουργίες, δηλ. δραστηριότητες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες και εκπληρώνεται ο σκοπός του Ο.Τ.Α. (όπως δραστηριότητες κοινωνικές, πολιτιστικές, αθλητισμού, προστασίας περιβάλλοντος).
 - β. Υποστηρικτικές ή οριζόντιες λειτουργίες, των οποίων ο ρόλος συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στις υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του (όπως διαχείριση θεμάτων προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, υποστήριξη του προγραμματισμού, τεκμηρίωση πληροφοριών).
3. Υπεύθυνοι υλοποίησης των δράσεων μπορεί να είναι υπηρεσίες του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του. Μπορεί επίσης να είναι και σύνδεσμοι Ο.Τ.Α. στους οποίους συμμετέχει ο Ο.Τ.Α. ή οι δομές που ορίζονται ως φορείς υλοποίησης στις συμβάσεις συνεργασίας του Ο.Τ.Α. με άλλους φορείς.
4. Σε ειδική παράγραφο του κεφαλαίου αυτού είναι δυνατό να προσδιορίζονται :
 - α. Δράσεις διαδημοτικής σημασίας, εφόσον υπάρχει σχετική συμφωνία με τους γειτονικούς Ο.Τ.Α.,

β. Δράσεις υπερτοπικής σημασίας, ως προτάσεις προς τα υπερκείμενα επίπεδα προγραμματισμού.

Άρθρο 5

Επιχειρησιακός Προγραμματισμός

2. Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων

1. Στο δεύτερο κεφάλαιο του επιχειρησιακού προγραμματισμού ιεραρχούνται οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου και προσδιορίζονται οι δράσεις πρώτης προτεραιότητας. Τουλάχιστον για τις δράσεις αυτές συμπληρώνεται τυποποιημένο έντυπο προγραμματισμού, στο οποίο κατ' ελάχιστον προσδιορίζονται :
 - α. Ο άξονας και το μέτρο του επιχειρησιακού προγράμματος, όπου εντάσσεται η δράση.
 - β. Οι στόχοι του μέτρου στην επίτευξη των οποίων θα συμβάλλουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα της δράσης.
 - γ. Οι εκροές που θα παραχθούν από την υλοποίηση της δράσης.
 - δ. Οι φάσεις υλοποίησης της δράσης.
 - ε. Η υπηρεσία του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της δράσης.
 - στ. Η χωροθέτηση της δράσης.
 - ζ. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, ανά έτος.
 - η. Οι αναγκαίοι ανθρώπινοι και υλικοί πόροι και άλλες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της δράσης.
 - θ. Ο προϋπολογισμός δαπανών και οι πηγές χρηματοδότησης.
2. Για τη διευκόλυνση της κατάρτισης των ετήσιων προγραμμάτων δράσης του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των δράσεων, το χρονοδιάγραμμα απόκτησης των απαιτούμενων πόρων και ο προϋπολογισμός δαπανών συντάσσονται για κάθε έτος της επόμενης τετραετίας.

Άρθρο 6

Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

1. Οικονομικός προγραμματισμός

Στο κεφάλαιο «Οικονομικός προγραμματισμός» περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- α. Εκτιμώνται τα έσοδα του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του, ανά πηγή χρηματοδότησης για κάθε έτος της επόμενης τετραετίας.

β. Υπολογίζονται συνοπτικά οι λειτουργικές και οι επενδυτικές δαπάνες των δράσεων του προγράμματος.

γ. Καταρτίζονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος ανά άξονα και μέτρο.

Άρθρο 7

Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

2. Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

1. Στο κεφάλαιο «Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος», καταρτίζονται δείκτες αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων και δείκτες υλοποίησης ή εκκρώσεων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος.
2. Οι προηγούμενοι δείκτες αξιοποιούνται για την ποσοτικοποίηση των στόχων, προκειμένου αυτοί να καταστούν μετρήσιμοι.

Άρθρο 8

Δομή και περιεχόμενο των ετήσιων προγραμμάτων δράσης των Ο.Τ.Α.

1. Η διάρθρωση των ετήσιων προγραμμάτων δράσης του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του αντιστοιχεί στην οργανωτική δομή των υπηρεσιών τους.
2. Το περιεχόμενο των ετήσιων προγραμμάτων δράσης προκύπτει από την κατ' έτος εξειδίκευση του επιχειρησιακού προγράμματος, λαμβανομένης υπόψη της παραγράφου 4 του παρόντος. Στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης προσδιορίζονται οι δράσεις ή τμήματα πολυετών δράσεων του επιχειρησιακού προγράμματος, που θα υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες του Ο.Τ.Α. και των Νομικών του Προσώπων.
3. Για κάθε δράση προσδιορίζονται τουλάχιστον :
 - α. Ο άξονας και το μέτρο του επιχειρησιακού προγράμματος όπου εντάσσεται η δράση.
 - β. Ποσοτικά στοιχεία των εκκρώσεων που θα παραχθούν από τη δράση κατά το επόμενο έτος.
 - γ. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της δράσης, ανά τρίμηνο.
 - δ. Ο προϋπολογισμός δαπανών και οι πηγές χρηματοδότησης.
 - ε. Οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της δράσης.
4. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου συντάσσεται μαζί με τον αντίστοιχο ετήσιο προϋπολογισμό και αποτελεί μαζί με το τεχνικό πρόγραμμα του ίδιου έτους, προσωρινό πρόγραμμα, που οριστικοποιείται με την ολοκλήρωση της κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος.

5. Τα διετή προγράμματα δράσης των κοινωφελών επιχειρήσεων του άρθρου 259 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) υποκαθιστούν τα αντίστοιχα ετήσια προγράμματα δράσης τους.
6. Στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης μπορεί να τροποποιείται ο προγραμματισμός υλοποίησης των δράσεων που έχουν προβλεφθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Το ετήσιο πρόγραμμα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει νέες δράσεις, οι οποίες δεν έχουν προβλεφθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα, εφόσον εντάσσονται στη στρατηγική και στις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου.

Άρθρο 9

Τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων στις Περιφέρειες

Για τον έλεγχο νομιμότητας από την Περιφέρεια, υποβάλλεται, με ευθύνη του Δημάρχου, έκθεση με τις διαδικασίες κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, εγκεκριμένη από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Άρθρο 10

Μεταβατική διάταξη

Ειδικά για τη δημοτική περίοδο 2007-2010.

- α. Το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, και τα αναφερόμενα στις παραγράφους 3, 4 και 5 του άρθρου 3, και στα άρθρα 4, 5 και 6 της παρούσας απόφασης.
- β. Η προθεσμία κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος δεν μπορεί να υπερβαίνει την 31^η Οκτωβρίου 2007.
- γ. Ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Ο.Τ.Α. για το έτος 2007 αποτελεί το τεχνικό πρόγραμμα και ο οικονομικός προϋπολογισμός του έτους 2007.
- δ. Δεν είναι υποχρεωτική η σύνταξη ετήσιου προγράμματος δράσης για το έτος 2007 από τα Νομικά Πρόσωπα του Ο.Τ.Α..

Άρθρο 11

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ

Κοινοποίηση:

1. Γραφεία Γενικών Γραμματέων Περιφερειών (με την παράκληση να σταλεί άμεσα σε όλους τους Ο.Τ.Α. αρμοδιότητάς τους)
2. Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
3. Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.
Εσωτερική διανομή:
 1. Γραφείο Υπουργού
 2. Γραφείο Υφυπουργού
 3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
 4. Γενική Διευθύντρια Διοικητικής Υποστήριξης
 5. Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης
 6. Γενικό Διευθυντή Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
 7. Διεύθυνση Οικονομικών Ο.Τ.Α.
 8. Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α.
 9. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
 10. Διεύθυνση Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Διεθνών Οργανισμών (4 αντίγραφα)

Αθήνα, 14 Σεπτεμβρίου 2007

Α.Π. : **50837**

ΠΡΟΣ: Όπως συνημμένος Πίνακας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜ.
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ-
ΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤ. ΠΡΟΓΡ. & Δ.Ο.

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 27

Ταχ. Κώδικας : 101 83 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες : Ν. Παπαλιάκου

Τηλ : 210-37.44.335
Email : apdo4@ypes.gr
FAX : 210-32.21.152

Εγκύκλιος: 66

ΘΕΜΑ : Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.) Ο.Τ.Α.

ΣΧΕΤ. : α) Τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Του Ν.3463/2006 (Α' 114).

β) Η Εγκύκλιος 45/2006 ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (Α.Π. 58939-25/10/2006)

γ) Η 18183/02-04-2007 Υπουργική Απόφαση «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των

Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» (Β' 534) και (Β' 759) (διόρθωση σφάλματος)

δ) Η 4503/8-8-2007 Υπουργική Απόφαση «Τροποποίηση της υπ' αριθμ 18183/02-04-2007 Υπουργικής Απόφασης» (Β' 1613).

ε) Το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 (Α' 221) «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» (Α' 221).

Σε συνέχεια των ανωτέρω α, β και γ σχετικών, σας γνωρίζουμε ότι δημοσιεύθηκε το Π.Δ.185 για τη διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού. Με την έκδοσή του, ολοκληρώνονται οι αναγκαίες θεσμικές παρεμβάσεις του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για την ουσιαστική εφαρμογή των άρθρων 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Με την παρούσα εγκύκλιο δεν επιχειρείται η αναλυτική παράθεση όλων των βημάτων της διαδικασίας εκπόνησης των Ε.Π., αλλά διευκρινίζονται σημεία τα οποία, βάσει ερωτημάτων που μας τέθηκαν, χρήζουν ερμηνείας. Για την υποστήριξη της εκπόνησης των Ε.Π. μπορείτε να ανατρέχετε στο σχετικό αναλυτικό Οδηγό που εκπονήθηκε από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. και έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (www.ypes.gr).

Θα θέλαμε για άλλη μια φορά να υπενθυμίσουμε ότι οι Ο.Τ.Α. δεν περιορίζονται μόνο στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών προς τους πολίτες, αλλά κυρίως λειτουργούν ως θεσμός πολιτικός, κοινωνικός και αναπτυξιακός. Προκειμένου λοιπόν να βελτιώνουν συστηματικά την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της λειτουργίας τους, είναι αναγκαία η ανάπτυξη - στο εσωτερικό τους - ενός μηχανισμού προγραμματισμού, έπειτα από εκπαίδευση στελεχών τα οποία θα κληθούν να συμμετέχουν στην εκπόνηση των Ε.Π..

Η εμπειρία από τις υφιστάμενες διαδικασίες προγραμματισμού στην πλειοψηφία των Ο.Τ.Α. έχει αναδείξει σημαντικές ελλείψεις, όπως:

- Αποσπασματικότητα και έλλειψη συνοχής στα προγραμματισμένα ή εκτελούμενα έργα και στη συνέχεια απουσία παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων τους.
- Έλλειψη συμμετοχής του προσωπικού των Ο.Τ.Α. κατά το σχεδιασμό και προγραμματισμό της δράσης του, με ό,τι αυτό συνεπάγεται στη συνέχεια για το ενδιαφέρον και το βαθμό συμμετοχής του στην υλοποίηση των έργων.
- Έλλειψη δομών προγραμματισμού.

Στόχος λοιπόν είναι η εκπόνηση του Ε.Π. από τους υπόχρεους ή μη Ο.Τ.Α., να μην εστιάζει μόνο στην παραγωγή ενός προγραμματικού κειμένου, αλλά κυρίως στις διαδικασίες με τις οποίες αυτό εκπονείται, παρακολουθείται και αξιολογείται.

Ως εκ τούτου, επειδή το Ε.Π. έχει πολυτομεακό χαρακτήρα, με μεγάλο εύρος θεματικού αντικειμένου, αντίστοιχο του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν καθημερινά τις δημοτικές αρχές, ενώ, παράλληλα, καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων ενός Ο.Τ.Α. και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων, η εκπόνησή του απαιτεί τη συμμετοχή τόσο των αιρετών και υπηρεσιακών στελεχών του Ο.Τ.Α., όσο και της τοπικής κοινωνίας, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τους μεμονωμένους δημότες, αλλά και τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Μ' αυτόν τον τρόπο το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής μπορεί να γίνει ρεαλιστικό και η τοπική και εσωτερική ανάπτυξη του Ο.Τ.Α. να εναρμονιστεί με τις κατευθύνσεις του περιφερειακού και εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Αποβλέποντας στη διασφάλιση της νομιμότητας και της διαφάνειας της δράσης των Ο.Τ.Α., δεδομένης της πληθώρας των χρηματοδοτήσεων που διαχειρίζονται, κρίθηκε απαραίτητη η μέτρηση της αποτελεσματικότητάς της. Για το λόγο αυτό εισάγεται για πρώτη φορά η χρήση δεικτών οι οποίοι, σύμφωνα με την περιγραφή τους σε ειδική έκδοση που θα ακολουθήσει, θα επιτρέπουν διορθωτικές κινήσεις προς όφελος των Ε.Π.. Η υποχρεωτική χρήση δεικτών θα ισχύσει από την επόμενη δημοτική περίοδο, αφού είναι αναγκαίο, πρώτον, αυτοί να καθορισθούν μετά από ειδική μελέτη που θα εκπονηθεί

σε συνεργασία με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. και, δεύτερον, να εξοικειωθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι με τις διαδικασίες προγραμματισμού κατά την παρούσα δημοτική περίοδο.

Επειδή στόχος είναι το Ε. Π. να αποτελεί εργαλείο δουλειάς για την εκάστοτε δημοτική αρχή και όχι ακόμα μια ανεφάρμοστη μελέτη, οι δημοτικές αρχές και οι υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. πρέπει να κατανοήσουν την επιτακτική ανάγκη ενεργού συμμετοχής τους στη διαδικασία κατάρτισης.

Για το λόγο αυτό θα υπάρξει υποστήριξη κατά το πρώτο έτος (2007), σε συνεργασία με την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τις Τ.Ε.Δ.Κ. και την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., ώστε να αποκτηθεί από τα στελέχη των Ο.Τ.Α. η απαιτούμενη τεχνογνωσία.

Ως προς τα ειδικότερα θέματα που σχετίζονται με την πρώτη εφαρμογή του θεσμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Προθεσμία εκπόνησης

Ειδικά για την πρώτη δημοτική περίοδο εφαρμογής του θεσμού, η ανωτέρω προθεσμία για την εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος, παρατάθηκε με την 4503/8-8-2007 απόφαση του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Β' 1613) έως τις 31 Ιανουαρίου 2008.

2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έτους 2007

Μόνο για φέτος, ως τέτοιο θεωρείται το Τεχνικό Πρόγραμμα και ο Οικονομικός Προϋπολογισμός του Ο.Τ.Α., του ίδιου έτους.

Όσον αφορά στα Νομικά Πρόσωπα, για τη φετινή χρονιά θα απαιτηθεί μόνο ο Οικονομικός τους Προϋπολογισμός.

3. Τυποποιημένο έντυπο προγραμματισμού

Περιλαμβάνεται στον Οδηγό Κατάρτισης.

4. Νομικά Πρόσωπα των Ο.Τ.Α.

α. Ειδικά σε ό,τι αφορά τις δράσεις των Δημοτικών Επιχειρήσεων, που είναι σε φάση προσαρμογής τους στο νέο θεσμικό πλαίσιο του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, τουλάχιστον ο Οικονομικός τους Προϋπολογισμός και οι επιπτώσεις που θα έχει η προσαρμογή στη γενικότερη δράση του Ο.Τ.Α. θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο Ε.Π. του Ο.Τ.Α., αφού αποτελούν τμήμα της οργάνωσής του. Η κατάσταση των δημοτικών επιχειρήσεων του Ο.Τ.Α. θα αποτυπωθεί οριστικά κατά την αναθεώρηση του Ε.Π. στο τέλος του 2008.

β. Αν και δεν ορίζεται ρητά, το Ε.Π. θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις δράσεις των Δ.Ε.Υ.Α., όπου υφίστανται, εφόσον πρόκειται για Ν.Π.Ι.Δ. με κοινωφελή χαρακτηριστήρα.

γ. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει και τις δράσεις των Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας-Τηλεόρασης, με κριτήριο το έργο που επιτελούν για την πληροφόρηση του δημότη και εφόσον χρηματοδοτούνται από τον οικείο Ο.Τ.Α..

5. Διεπιστημονική Ομάδα Έργου - Υποστήριξη

α) Κατά τη φάση της κατάρτισης του Ε.Π. και προκειμένου να βοηθηθεί τόσο η δημοτική αρχή, όσο και οι υπηρεσίες του Ο.Τ.Α., συγκροτείται, με απόφαση του Δημάρχου, Ομάδα Έργου - το ανώτερο εξαμελής - η οποία θα απαρτίζεται από αιρετούς και υπαλλήλους των υπηρεσιών του Ο.Τ.Α..

β) Στην Ομάδα Έργου μπορούν να συμμετέχουν, πέραν των προβλεπόμενων στην προηγούμενη παράγραφο, μέχρι τρεις (3) ειδικοί σύμβουλοι, ειδικοί και επιστημονικοί συνεργάτες του Δημάρχου καθώς και εξωτερικοί σύμβουλοι με γνώσεις σε οικονομικά, τεχνικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά θέματα.

Η συγκρότηση μιας τέτοιας ομάδας μέσα στο Δήμο, διασφαλίζει την ενεργοποίηση κυρίως των υπηρεσιών του και τον εφοδιασμό των στελεχών του με την κατάλληλη τεχνογνωσία.

Στην περίπτωση που η Ομάδα Έργου χρειαστεί συμβουλευτική υποστήριξη δίνεται η δυνατότητα από το Προεδρικό Διάταγμα να ανατεθεί η σχετική υπηρεσία σε εξωτερικό σύμβουλο.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι παρά τον πολυτομεακό χαρακτήρα του Ε.Π. και τις ιδιαιτερότητες που πιθανόν να φαίνεται ότι εμπεριέχει η διαδικασία εκπόνησής του, είναι σκόπιμο, πέραν από την ενεργό συμμετοχή όλων των υπηρεσιών, να καταβληθεί προσπάθεια από τις δημοτικές αρχές για εκ των έσω εκπόνηση του Ε.Π., με τη βοήθεια του Οδηγού και την υποστήριξη των υπηρεσιών του Υπουργείου, των συμβούλων των Τ.Ε.Δ.Κ. και της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε..

Σε κάθε περίπτωση όμως σας υπενθυμίζουμε ότι, εφόσον οι δημοτικές αρχές προστρέξουν στην υποστήριξη εξωτερικού συμβούλου, ισχύουν τα κάτωθι:

- Για την εξαιρετικά σπάνια περίπτωση συμβουλευτικών υπηρεσιών προϋπολογισμού άνω των 211.000 € πλέον Φ.Π.Α., ακολουθούνται οι διατάξεις του Π.Δ. 60/2007 (Α'64).
- Για συμβουλευτικές υπηρεσίες προϋπολογισμού μικρότερου των 211.000 € πλέον Φ.Π.Α., (κατάταξη κατά CPC 865 και 866 όπως περιγράφονται στο σχετικό Παράρτημα της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, όπως αυτή ενσωματώθηκε με το Π.Δ. 60/2007) ακολουθούνται οι διατάξεις του άρθρου 83 του Ν.2362/1995 (Α'247) και της Απόφασης 2/45564/0026/31-07-2001 του Υπουργού Οικονομικών (Β' 1066).

Περαιτέρω, πρέπει να καθορίζεται στη διακήρυξη και εν συνεχεία στη σχετική σύμβαση με σαφήνεια η περιγραφή της συμβουλευτικής υπηρεσίας, η παροχή της οποίας γίνεται μέσω της προσφοράς- εν προκειμένω στον Ο.Τ.Α.- γνώσεων και ικανοτήτων, με τη μορφή της διάθεσης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, τεχνογνωσίας, καθώς και του απαιτούμενου λογισμικού και εξοπλισμού. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες παρέχονται από συμβούλους που διαθέτουν την κατάλληλη και επαρκή οργάνωση – υποδομή, στελέχωση, τεχνογνωσία, εμπειρία και χρηματοοικονομική δυνατότητα.

Τέλος, είναι σκόπιμο η παροχή των συμβουλευτικών υπηρεσιών να διαρκέσει και μετά την ολοκλήρωση εκπόνησης του Ε.Π., προκειμένου οι υπηρεσίες του Ο.Τ.Α., όταν αναλάβουν εξ ολοκλήρου τις σχετικές διαδικασίες παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης, να διαθέτουν πλήρη επιχειρησιακή επάρκεια.

6. Διαβούλευση

Πρόκειται για μια ουσιαστική και όχι τυπική διαδικασία, στην οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα, εφόσον σχετίζεται τόσο με τη διαφάνεια της δράσης του Ο.Τ.Α., όσο και με την ευρύτερη αποδοχή των δράσεων του Ε.Π., ενώ η μη σωστή τήρησή της μπορεί να αποτελέσει και αιτία απόρριψης του Ε.Π. κατά τον έλεγχο νομιμότητας από την Περιφέρεια.

7. Προσαρμογή στο νέο θεσμικό πλαίσιο

α) Οι Ο.Τ.Α. που έχουν ήδη εκπονήσει Ε.Π. πρέπει να το προσαρμόσουν στις ισχύουσες διατάξεις ως προς την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση.

β) Οι Ο.Τ.Α. που έχουν ήδη ξεκινήσει την εκπόνηση Ε.Π., (όπως φαίνεται από την παρακολούθηση των αρχείων του Προγράμματος «Θησέας» ή με χρηματοδότησή του από ίδιους πόρους) αλλά δεν έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία, θα πρέπει να προσαρμοστούν στις ισχύουσες διατάξεις.

Για τη διευκόλυνσή σας, στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου ΕΣ.Δ.Δ.Α., www.vpes.gr είναι αναρτημένα:

- Η Εγκύκλιος 45/2006 ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. (Α.Π. 58939-25/10/2006).
- Η 18183/02-04-2007 Υπουργική Απόφαση «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» (Β' 534).
- Διόρθωση σφάλματος στην υπ' αριθμ. 18183/2.4.2007 Υ.Α. (Β' 759).
- Η 4503/8-8-2007 Υπουργική Απόφαση «Τροποποίηση της υπ' αριθμ 18183/02-04-2007 Υπουργικής Απόφασης» (Β' 1613).
- Το Π.Δ. 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» (Α' 221).
- Οδηγός Εκπόνησης Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Σχέδιο Προκήρυξης με τίτλο : «Επιλογή Συμβούλου Παροχής Υπηρεσιών Υποστήριξης στους Ο.Τ.Α. για την εκπόνηση, αξιολόγηση, επικαιροποίηση και έλεγχο υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων».
- Σχέδιο Σύμβασης για την «Παροχή Υπηρεσιών Υποστήριξης στους Ο.Τ.Α. για την εκπόνηση, αξιολόγηση, επικαιροποίηση και έλεγχο υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων».

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου είναι στη διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΝΑΚΟΣ

Κοινοποίηση:

4. Γραφεία Γενικών Γραμματέων Περιφερειών
5. Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.
6. Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Εσωτερική διανομή:

11. Γραφείο Υπουργού
12. Γραφείο Υφυπουργού
13. Γραφείο Γενικού Γραμματέα

14. Γενική Διευθύντρια Διοικητικής Υποστήριξης
15. Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης
 16. Διεύθυνση Οργάνωσης και Απλούστευσης Διαδικασιών (με ηλεκτρονικό αρχείο)
17. Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης
18. Διεύθυνση Οικονομικών Ο.Τ.Α.
19. Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α.
20. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
21. Διεύθυνση Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Διεθνών Οργανισμών (4 αντίγραφα)
 22. Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης και Η.Ε.Σ. (με ηλεκτρονικά αρχεία, με την παράκληση να αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

A/A	ΔΗΜΟΣ
	Δοξάτου
2	Δράμας
3	Προσοτσάνης
4	Ελευθερούπολης
5	Θάσου
6	Καβάλας
7	Φιλίππων
8	Χρυσούπολης
9	Αλεξανδρούπολης
10	Διδυμοτείχου
11	Ορεστιάδος
12	Βιστωνίδος
13	Μύκης
14	Ξάνθης
15	Τοπείρου
16	Κομοτηνής
17	Αγίας Βαρβάρας Αθηνών
18	Αγίας Παρασκευής Αθηνών
19	Αγίου Δημητρίου Αθηνών
20	Αγίων Αναργύρων Αθηνών
21	Αθηναίων
22	Αιγάλεω
23	Αλίμου
24	Αμαρουσίου
25	Αργυρουπόλεως Αθηνών
26	Βριλησσιών
27	Βύρωνος
28	Γαλατσίου
29	Γλυφάδας
30	Δάφνης
31	Ελληνικού
32	Ζωγράφου
33	Ηλιουπόλεως

34	Ηρακλείου Αθηνών
35	Καισαριανής
36	Καλλιθέας Αθηνών
37	Καματερού
38	Κηφισιάς
39	Μελισσίων
40	Μεταμορφώσεως
41	Μοσχάτου
42	Νέας Ερυθραίας
43	Νέας Ιωνίας
44	Νέας Σμύρνης
45	Νέας Φιλαδελφείας
46	Νέας Χαλκηδόνος
47	Νέου Ψυχικού
48	Ιλίου
49	Παλαιού Φαλήρου
50	Παπάγου
51	Περιστερίου
52	Πετρούπολεως
53	Πεύκης
54	Ταύρου
55	Υμηττού
56	ΧΕ.Πδαρίου
57	Χαλανδρίου
58	Χολαργού
59	Ψυχικού
60	Αρτέμιδος Ανατολικής Αττικής
61	Αχαρνών
62	Βάρης
63	Βούλας
64	Γέρακα
65	Καλυβίων Θορικού
66	Κερατέας
67	Κρωπίας
68	Λαυρεωτικής

69	Μαρκοπούλου Μεσογαίας
70	Νέας Μάκρης
71	Παιανίας
72	Παλλήνης Ανατολικής Αττικής
73	Ραφήνας
74	Σπάτων-Λούτσας
75	Ωρωπίων
76	Άνω Λιοσίων
77	Ασπροπύργου
78	Ελευσίνος
79	Μάνδρας
80	Μεγαρέων
81	Αίγινας
82	Σαλαμίνας
83	Αγίου Ιωάννου Ρέντη
84	Δραπετσώνας
85	Κερασινίου
86	Κορυθαλλού
87	Νικαίας Πειραιώς
88	Πειραιώς
89	Περάματος Πειραιώς
90	Μυτιλήνης
91	Βαθέος
92	Χίου
93	Αγρινίου
94	Αμφιλοχίας
95	Ι. Π. Μεσολογγίου
96	Ναυπάκτου
97	Οινιάδων
98	Αιγίου
99	Δύμης
100	Μεσσήτιδος
101	Πατρέων
102	Ρίου
103	Αμαλιάδος

104	Αρχαίας Ολυμπίας
105	Βουπρασίας
106	Γαστούνης
107	Ζαχάρως
108	Πύργου
109	Σκιλλούντος
110	Γρεβενών
111	Καστοριάς
112	Κοζάνης
113	ΠτολεμΕ.Πδας
114	Σερβίων
115	Φλώρινας
116	Αρταίων
117	Ηγουμενίτσας
118	Ιωαννιτών
119	Πρεβέζης
120	Καρδίτσας
121	Μουζακίου
122	Παλαμά
123	Σοφάδων
124	Γιάννουλης
125	Ελασσόνας
126	Λαρισαίων
127	Τυρνάβου
128	Φαρσάλων
129	Αλμυρού
130	Νέας Ιωνίας Μαγνησίας
131	Βόλου
132	Καλαμπάκας
133	Τρικκαίων
134	Ζακυνθίων
135	Αχιλλείων
136	Κερκυραίων
137	Αργοστολίου
138	Λευκάδος

139	Αλεξάνδρειας Ημαθίας
140	Βέροιας
141	Ναούσης
142	Πλατέος
143	Αγίου Αθανασίου Θεσσαλονί- κης
144	Εχεδώρου
145	Θερμ.Ε.Πκού
146	Θέρμης
147	Κουφαλίων
148	Λαγκαδά
149	Μίκρας
150	Χαλκηδόνος
151	Χορτιάτη
152	Αμπελοκήπων
153	Ελευθερίου-Κορδελιού
154	Ευόσμου
155	Θεσσαλονίκης
156	Καλαμαριάς
157	Μενεμένης
158	Νεαπόλεως Θεσσαλονίκης
159	Πανοράματος
160	Πολίχνης
161	Πυλαίας
162	Σταυρουπόλεως
163	Συκεών
164	Τριανδρίας
165	Ωραιοκάστρου
166	Κιλκίς
167	Πολυκάστρου
168	Αριδαίας
169	Γιαννιτσών
170	Έδεσσας
171	Κρύας Βρύσης
172	Σκύδρας

173	Δίου
174	Κατερίνης
175	Εμμανουήλ Παππά
176	Ηρακλείας Σερρών
177	Κερκίνης
178	Νέας Ζίχνης
179	Σερρών
180	Σιδηροκάστρου
181	Καλλικράτειας
182	Κασσάνδρας
183	Μουδανίων
184	Πολυγύρου
185	Αρκαλοχωρίου
186	Γαζίου
187	Ηρακλείου Κρήτης
188	Μοιρών
189	Νέας Αλικαρνασσού
190	Τυμπακίου
191	Αγίου Νικολάου
192	Ιεράπετρας
193	Σητείας
194	Ρεθύμνης
195	Ακρωτηρίου
196	Ελευθερίου Βενιζέλου
197	Χανίων
198	Καλλιθέας Ρόδου
199	Πεταλούδων
200	Ιαλυσού
201	Καλυμνίων
202	Κω
203	Ρόδου

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 185φεκ221/2007

«Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού»

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 207 του Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114)».
2. Την ΔΙΑΚ/Φ.1/2/6139/23.03.2004 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (Β' 527), όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 17398/13.9.2005 (Β' 1284) όμοια.
3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.
4. Τη Δ214/2007 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από πρόταση του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης,

αποφασίζουμε

Άρθρο 1

Όργανα κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος

Η κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου από το Δημοτικό Συμβούλιο. Για το σκοπό αυτό συγκροτείται διεπιστημονική ομάδα έργου, η οποία συντάσσει σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, με την υποστήριξη

1. της υπηρεσίας προγραμματισμού, κατά τη διαδικασία του άρθρου 2, το οποίο εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.
2. Η υπηρεσία προγραμματισμού του Δήμου είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών του Δήμου, των Νομικών Προσώπων του και της ομάδας έργου

κατά τη διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης, στα οποία εξειδικεύεται το επιχειρησιακό πρόγραμμα.

3. Η διεπιστημονική ομάδα έργου συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο υπεύθυνος της ομάδας, ο οποίος προεδρεύει αυτής. Ο Δήμαρχος έχει τη γενική εποπτεία της προόδου των εργασιών της ομάδας. Στην ομάδα έργου συμμετέχουν :

Μέλη των οργάνων διοίκησης, εκ των οποίων τουλάχιστον ένας Αντιδήμαρχος, και υπάλληλοι των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, προερχόμενοι κατά προτίμηση από την Οικονομική Διεύθυνση, την Τεχνική Υπηρεσία, καθώς και την Υπηρεσία Προγραμματισμού, όπου αυτές υφίστανται. Ο αριθμός των μελών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα έξι (6).

Επίσης είναι δυνατή η συμμετοχή ειδικών συμβούλων, ειδικών επιστημονικών συνεργατών του Δημάρχου και εξωτερικών συμβούλων με γνώσεις σε οικονομικά, τεχνικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά θέματα. Ο αριθμός των συμβούλων και συνεργατών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους τρεις (3).

4. Για τη συμβουλευτική υποστήριξη των εργασιών της ομάδας έργου, μπορεί να ανατίθενται σχετικές υπηρεσίες σε εξωτερικούς συμβούλους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007 (Α' 64), του άρθρου 83 του Ν. 2362/1995 (Α' 247) και της Απόφασης 2/45564/0026/31.07.2001 του Υπουργού Οικονομικών (Β' 1066).
5. Ως «Νομικά Πρόσωπα του Δήμου» νοούνται τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα δημοτικά ιδρύματα, οι δημοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις και οι δημοτικές ανώνυμες εταιρείες.

Άρθρο 2

Διαδικασία κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα καταρτίζεται ως ακολούθως :

1. Η ομάδα έργου εισάγει προς συζήτηση στις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του αρχικό κείμενο σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση (στην περιοχή του Δήμου και στις υπηρεσίες) και την αξιολόγησή της και αφού λάβει υπόψη τις γραπτές εισηγήσεις των υπηρεσιών, συντάσσει σχέδιο με το στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου, το οποίο υποβάλλει στο Δήμαρχο.
2. Ο Δήμαρχος εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.
3. Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, εάν υπάρχει, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της περιόδου δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, από τα τοπικά ή διαμερι-

σματικά συμβούλια, από πολίτες ή ενώσεις πολιτών και από τοπικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Με απόφαση του Δημάρχου μπορεί να οργανωθεί ημερίδα, θεματικές συναντήσεις, δημόσια συζήτηση και όποια άλλη ενέργεια διαβούλευσης κρίνεται αναγκαία.

4. Οι υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγησή τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του επιχειρησιακού προγράμματος, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.
5. Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.
6. Η ομάδα έργου επεξεργάζεται και συνθέτει τις προτάσεις των υπηρεσιών, τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλλει στο Δήμαρχο.
7. Ο Δήμαρχος εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου.
8. Το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισής του από την Περιφέρεια, καταχωρείται στην ιστοσελίδα του Δήμου, εάν υπάρχει, και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Άρθρο 3

Όργανα και διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος

1. Αρμόδιος για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος είναι ο δήμαρχος, με την υποστήριξη της υπηρεσίας προγραμματισμού.
2. Η υπηρεσία προγραμματισμού συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του και συντάσσει την ενδιάμεση και την τελική έκθεση αξιολόγησης, τις οποίες υποβάλλει στο δήμαρχο. Ο δήμαρχος εισηγείται τις εκθέσεις στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.
3. Η ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται με την ολοκλήρωση του απολογισμού του δευτέρου έτους της δημοτικής περιόδου και η τελική έκθεση αξιολόγησης συ-

ντάσσεται κατά το τελευταίο δίμηνο της δημοτικής περιόδου. Μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση είναι δυνατή η αναθεώρηση των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος με αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

4. Με σκοπό την αντικειμενικότερη αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος χρησιμοποιούνται δείκτες αποτελεσματικότητας, που επιτρέπουν να εκτιμηθεί ο βαθμός επίτευξης των στόχων σε σχέση με τα αποτελέσματα των δράσεων και δείκτες αποδοτικότητας, που συσχετίζουν το κόστος πραγματοποίησης με τις εκροές των δράσεων.

Άρθρο 4

Όργανα και διαδικασία κατάρτισης των ετήσιων προγραμμάτων δράσης

1. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξειδικεύεται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου και σε ετήσια προγράμματα δράσης των Νομικών Προσώπων του, τα οποία καταρτίζονται κάθε έτος της δημοτικής περιόδου, μαζί με τον ετήσιο προϋπολογισμό αυτών. Ο ετήσιος προϋπολογισμός του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του καλύπτει τις δράσεις που προβλέπονται στο αντίστοιχο ετήσιο πρόγραμμα δράσης.
2. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου καταρτίζεται από τη Δημορχιακή Επιτροπή και εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης των δημοτικών ιδρυμάτων καταρτίζεται από την εκτελεστική επιτροπή και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης των λοιπών Νομικών Προσώπων του Δήμου καταρτίζεται από τον Πρόεδρο και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών.
3. Για την κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου, η υπηρεσία προγραμματισμού, αφού λάβει υπόψη τις γραπτές εισηγήσεις των υπηρεσιών, συντάσσει σχέδιο ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου, το οποίο υποβάλλει στη Δημορχιακή Επιτροπή.
4. Τροποποίηση του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου επιτρέπεται ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Άρθρο 5

Όργανα και διαδικασία παρακολούθησης και απολογισμού των ετήσιων προγραμμάτων δράσης

1. Τα όργανα κατάρτισης των ετήσιων προγραμμάτων δράσης είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον απολογισμό τους, με την υποστήριξη της υπηρεσίας προγραμματισμού.
2. Η υπηρεσία προγραμματισμού:
 - α. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου, συντάσσει εκθέσεις παρακολούθησης σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, ανά τακτά χρονικά διαστήματα που ορίζονται με απόφαση του Δημάρχου.
 - β. Πριν από τη σύνταξη του οικονομικού απολογισμού, υποβάλλει στη δημοτική επιτροπή έκθεση με τον απολογισμό δράσης του προηγούμενου έτους, αφού λάβει υπόψη τις απολογιστικές εκθέσεις των υπηρεσιών.
3. Για τη διευκόλυνση του συντονισμού, της αλληλοενημέρωσης, της παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου των δημοτικών υπηρεσιών, είναι δυνατή η συγκρότηση και λειτουργία επιτροπών συντονισμού, στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν προϊστάμενοι των υπηρεσιών, εκπρόσωποι των Νομικών Προσώπων του Δήμου, αντιδήμαρχοι και ο δήμαρχος. Η σύνθεση και οι αρμοδιότητες των επιτροπών αυτών καθορίζονται στον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου.

Άρθρο 6

Λοιπές διατάξεις

1. Σε όσους Δήμους δεν υπάρχει υπηρεσία προγραμματισμού και μέχρι τη συγκρότησή της, ο Δήμαρχος ορίζει είτε την τεχνική είτε την οικονομική υπηρεσία, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες προγραμματισμού.
2. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος ισχύουν ανάλογα και για τις Κοινότητες.

Άρθρο 7

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υφυπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα ,

2007

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ**

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΑΚΟΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΘΕΣΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΟΤΑ

ΟΔΗΓΙΕΣ:

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο θα πρέπει να δοθεί είτε στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης /τμήματος προγραμματισμού του Δήμου είτε στο προϊστάμενο των Τεχνικών Υπηρεσιών του ΟΤΑ.

Κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα πρέπει να είσαστε ιδιαίτερα ευγενικοί και να ενημερώνετε για το θέμα τον ερωτώμενο. Δεν πρέπει όμως σε καμία περίπτωση να κατευθύνετε την απάντηση του.

Το παρόν ερωτηματολόγιο προσπαθεί να αποτυπώσει τις απόψεις και τις τοποθετήσεις των στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη σημασία του επιχειρησιακού προγραμματισμού σε τοπικό επίπεδο.

Πρέπει να επισημαίνετε ότι δεν χρειάζεται να δώσει ερωτώμενος τα στοιχεία του. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι να γράψετε στην πρώτη σελίδα το όνομα του Δήμου και το Νομό.

1. Σε ποια φάση εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος βρίσκεστε;

Κατάρτιση	
Ολοκλήρωση κατάρτισης Επιχειρησιακού προγραμματισμού	
Κατάρτιση Ετήσιου Επιχειρησιακού Προγράμματος	
Δεν έχουμε προβεί υλοποίηση	

2. Θεωρείτε ότι οι πηγές χρηματοδότησης για την εκπόνηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι επαρκείς ;

Πάρα Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου	Δεν Γνωρίζω/ Δεν Απαντώ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

3. Γνωρίζετε αντίστοιχες διαδικασίες Επιχειρησιακού Προγραμματισμού που έχουν υλοποιηθεί σε Ευρωπ.Ε.Πκό επίπεδο

4. Ναι Όχι

5. Ποιες;

6. Πιστεύετε ότι ο Δήμος σας ήταν προετοιμασμένος να εμπλακεί στη διαδικασία εκπόνησης ΕΠ (με τις δυνατότητες που τους παρέχει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο);

Πολύ	Αρκετά	Ελάχιστα	Καθόλου	Δεν Γνωρίζω/ Δεν Απαντώ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

7. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα πιο βασικά πλεονεκτήματα από την εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων (επιλέξτε τα σημαντικότερα κατά την άποψη σας και ιεραρχήστε τα με βάση αξιολόγησης από το 1 =λιγότερο σημαντικό έως το 5 =περισσότερο σημαντικό).

Βελτίωση στη διαχείριση των έργων	
Διαφάνεια	
Αποτελεσματικότητα-Απόδοση	

Οικονομικός Προγραμματισμός	
Εσωτερική Ανάπτυξη και αναδιοργάνωση του Δήμου	
Τοπική Ανάπτυξη	
Άλλο/α	

8. Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κύρια προβλήματα που ενδεχομένως θα πρέπει να αντιμετωπίσουν οι ΟΤΑ για την επιτυχημένη υλοποίηση των Ε.Π.; (επιλέξτε τα σημαντικότερα κατά την άποψη σας και ιεραρχήστε τα με βάση αξιολόγησης από το 1 =λιγότερο σημαντικό έως το 5 =περισσότερο σημαντικό).

Χρηματοδότηση	
Οργάνωση ΟΤΑ	
Ανεπαρκές προσωπικό	
Μη εξειδικευμένο προσωπικό	
Συνεργασία με άλλα επίπεδο διοίκησης και αυτοδιοίκησης	
Εμπειρία προγραμματισμού και διαχείρισης έργων	
Μηχανογραφικά προβλήματα	
Άλλο/α	

9. Υπάρχει κίνδυνος ο θεσμός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων να έχει πορεία ανάλογη με εκείνη των ΤΑΠ;

Δεν Γνωρίζω/
Δεν Απαντώ

Πάρα Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

10. Πιστεύετε πως τα Ε.Π. θα συμβάλλουν καθοριστικά στην Τοπική ανάπτυξη

Δεν Γνωρίζω/
Δεν Απαντώ

Πάρα Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

11. Έχετε προβεί στην διαδικασία εκπόνησης ΕΠ στον Δήμο σας:

Ναι ¹⁷ Όχι ¹⁸

12. Υπήρχαν κάποιες δυσκολίες στην μέχρι τώρα πορεία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ? Αναφέρατε τις σημαντικότερες από αυτές.

13. Ο οδηγός της κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της ΕΕΤΑΑ θεωρείται ότι είναι κατανοητός και σας βοήθησε στην διαδικασία κατάρτισης?

Ναι Όχι

14. Θα προβείτε (εάν δεν είστε υπόχρεος) στην διαδικασία εκπόνησης ΕΠ στο Δήμο σας ;

Ναι Όχι

15. Γιατί:

¹⁷ Απαντάτε και τις ερωτήσεις που ακολουθούν.
¹⁸ Πηγαίνετε στην ερώτηση 14.